

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 29.11.2012
COM(2012) 710 final

2012/0337 (COD)

Propunere de

DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
privind un Program general de acțiune pentru mediu al UE până în 2020

„O viață bună, în limitele planetei noastre”

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SWD(2012) 397 final}

{SWD(2012) 398 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

Programele de acțiune pentru mediu au orientat dezvoltarea politicii UE în domeniul mediului încă de la începutul anilor 1970. În conformitate cu tratatul, programele de acțiune pentru mediu sunt adoptate prin procedura legislativă ordinară. Al șaselea Program de acțiune pentru mediu s-a încheiat în iulie 2012; Ca răspuns la cererea părților interesate, inclusiv a Consiliului și a Parlamentului European, Comisia Europeană propune programul următor.

Contextul prezentei propuneri prezintă patru aspecte. În primul rând, în pofida progreselor înregistrate în anumite sectoare, persistă atât provocări majore de mediu, cât și oportunități de a face mediul mai rezilient la riscurile și la schimbările sistemice. În al doilea rând, UE a adoptat strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, care orientează evoluția politicii în perioada de până în 2020. În al treilea rând, deși multe state membre se luptă să depășească criza economică, nevoia de reforme structurale oferă UE noi oportunități de a trece la o economie verde favorabilă incluziunii. În fine, Rio+20 a evidențiat importanța dimensiunii globale.

Prezentul program de acțiune pentru mediu urmărește accelerarea contribuției politicii în domeniul mediului la tranziția către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii reduse de carbon, care să protejeze și să sporească capitalul natural și care să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor. Programul prevede un cadru general pentru politica în domeniul mediului până în 2020, identificând nouă obiective prioritare pe care trebuie să le atingă UE și statele sale membre.

Responsabilitatea pentru atingerea obiectivelor de mediu și a celor legate de climă le revine, în comun, Uniunii Europene și statelor sale membre. Programul trebuie să fie implementat la nivelul corespunzător, în conformitate cu principiul subsidiarității.

2. REZULTATELE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRII IMPACTULUI

Pentru pregătirea acestei propuneri, Comisia a efectuat o evaluare a impactului în care ține seama de opiniile exprimate de celelalte instituții ale UE, precum și de o gamă largă de părți interesate. De asemenea, Comisia s-a bazat pe o serie de studii și evaluări. În evaluare s-a concluzionat că propunerea ar aduce valoare adăugată în mai multe feluri: prin furnizarea unui cadru strategic pentru politica UE în domeniul mediului; prin asigurarea complementarității și a coerenței; prin asigurarea predictibilității și a unor condiții de concurență echitabile; precum și prin măsuri de stimulare la toate nivelurile de guvernare. Opiniile exprimate de majoritatea părților interesate sprijină aceste concluzii și scopul propus al programului.

3. ELEMENTELE JURIDICE ALE PROPUNERII

Prezenta propunere de Decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind un nou program general de acțiune pentru mediu al Uniunii până în 2020 se bazează pe articolul 192 alineatul (3) din TFUE.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Programul din prezenta propunere de decizie a fost elaborat în conformitate cu propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual al UE 2014-2020.

Propunere de

DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI
privind un Program general de acțiune pentru mediu al UE până în 2020

„O viață bună, în limitele planetei noastre”

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 192 alineatul (3),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) Uniunea și-a stabilit obiectivul de a trece, până în 2020, la o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, cu un set de politici și acțiuni vizând o economie cu emisii reduse de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor³.
- (2) Programele succesive de acțiune pentru mediu au furnizat cadrul pentru acțiunea Uniunii în domeniul mediului începând din 1973.
- (3) Al șaselea Program comunitar de acțiune pentru mediu s-a încheiat în iulie 2012, însă multe măsuri și acțiuni lansate în cadrul acestui program continuă să fie implementate.
- (4) Evaluarea finală al celui de-al șaselea Program comunitar de acțiune pentru mediu a concluzionat că programul a adus beneficii pentru mediu și a furnizat o direcție strategică generală pentru politica în domeniul mediului. În pofida acestor realizări, există încă tendințe nesustenabile în toate cele patru sectoare prioritare identificate în

¹ JO C , , p. .

² JO C , , p. .

³ COM(2010) 2020 (JO C 88, 19.3.2011) și EUCO 13/10.

cadrul celui de-al șaselea Program comunitar de acțiune pentru mediu: schimbări climatice, biodiversitate, mediu și sănătate, precum și utilizarea sustenabilă a resurselor naturale și gestionarea deșeurilor.

- (5) Evaluarea finală a evidențiat unele deficiențe ale celui de-al șaselea Program comunitar de acțiune pentru mediu care ar trebui soluționate în cadrul noului program.
- (6) Tendințele și provocările sistemice globale legate de dinamica populației, de urbanizare, de boli și pandemii, de accelerarea schimbărilor tehnologice și de creșterea economică nesustenabilă fac și mai dificile soluționarea provocărilor de mediu și realizarea dezvoltării durabile pe termen lung. Asigurarea prosperității pe termen lung a Uniunii necesită luarea de măsuri suplimentare pentru soluționarea provocărilor respective.
- (7) Este esențial să se stabilească obiectivele prioritare pentru 2020 ale Uniunii, în lumina unei viziuni pe termen lung până în 2050. Noul program trebuie să se bazeze pe inițiativele de politică din strategia Europa 2020⁴, inclusiv pachetul energie/climă al UE⁵, Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050⁶, strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2020⁷, Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic⁸ și inițiativa emblematică „O Uniune a inovării”⁹.
- (8) Programul trebuie să contribuie la atingerea obiectivelor de mediu convenite deja la nivelul Uniunii.
- (9) Uniunea a convenit să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din UE cu cel puțin 20% până în 2020 (30%, cu condiția ca și alte țări dezvoltate să se angajeze să realizeze reduceri comparabile de emisii și ca țările în curs de dezvoltare să contribuie în mod adecvat, în funcție de responsabilitățile și capacitățile fiecăreia); să garanteze că, până în 2020, 20% din consumul de energie va proveni din energie din surse regenerabile; și să reducă consumul de energie primară cu 20% față de nivelurile preconizate prin ameliorarea eficienței energetice¹⁰;
- (10) Uniunea a convenit să oprească declinul biodiversității și deteriorarea serviciilor ecosistemice în UE până în 2020 și să le refacă în măsura în care acest lucru este realizabil, sporind totodată contribuția UE la combaterea declinului biodiversității la nivel mondial¹¹;

⁴ COM(2010) 2020, JO C 88, 19.3.2011.

⁵ Regulamentul (CE) nr. 443/2009, Directiva 2009/28/CE, Directiva 2009/29/CE, Directiva 2009/30/CE, Directiva 2009/31/CE, Decizia nr. 406/2009/CE, toate în JO L 140, 5.6.2009.

⁶ COM(2011) 112, JO C 140, 11.5.2011.

⁷ COM(2011) 244, JO C 264, 8.9.2011.

⁸ COM(2011) 571, JO C 37, 10.2.2012.

⁹ COM(2010) 546, JO C 121, 19.4.2011.

¹⁰ Consiliul European, 8-9 martie 2007.

¹¹ EUCO 7/10; Concluziile Consiliului, 7536/10; COM (2011) 244.

- (11) Uniunea a convenit să realizeze, până în 2020, starea bună a tuturor apelor din Uniune, inclusiv a apelor dulci (râuri și lacuri, ape subterane), a apelor de tranziție (estuare/delte) și a apelor costiere până la distanță de o milă marină de coastă¹²;
- (12) Uniunea a convenit să realizeze starea bună de mediu a tuturor apelor marine ale Uniunii până în 2020¹³.
- (13) Uniunea a convenit să atingă niveluri de calitate a aerului care să nu cauzeze impacturi negative semnificative asupra mediului și sănătății umane și nici riscuri pentru acestea¹⁴;
- (14) Uniunea a convenit ca, până în 2020, substanțele chimice să fie utilizate și produse astfel încât să se reducă la minimum efectele negative semnificative asupra sănătății umane și asupra mediului¹⁵;
- (15) Uniunea a convenit să protejeze mediul și a sănătatea umană prin prevenirea sau reducerea impacturilor negative ale generării și gestionării deșeurilor, precum și prin reducerea impactului global al utilizării resurselor și ameliorarea eficienței utilizării acestora, prin aplicarea următoarei ierarhii în privința deșeurilor: prevenire, pregătire pentru refolosire, reciclare, alte modalități de recuperare, eliminare¹⁶;
- (16) Uniunea a convenit să depună eforturi în vederea separării absolute a creșterii economice de degradarea mediului¹⁷;
- (17) Uniunea a convenit să depună eforturi în vederea opririi degradării terenurilor în contextul dezvoltării durabile¹⁸;
- (18) Politica de mediu a Uniunii se bazează în special pe principiul „poluatorul plătește”, pe principiul precauției și al acțiunii preventive și pe principiul corectării poluării la sursă.
- (19) Trebuie luate măsuri în scopul stabilirii de obiective prioritare la diferite niveluri de guvernare, în conformitate cu principiul subsidiarității.
- (20) Implicarea unor actori neguvernamentali este importantă pentru asigurarea succesului programului și a atingerii obiectivelor.
- (21) Declinul biodiversității și degradarea ecosistemelor din Uniune au implicații importante pentru mediu și sunt costisitoare pentru societate în ansamblul ei, în special pentru actorii economici din sectoarele care depind în mod direct de serviciile ecosistemice.

¹² Directiva 2000/60/EC, JO L 327, 22.12.2000.

¹³ Directiva 2008/56/EC, JO L 164, 25.6.2008.

¹⁴ Decizia nr. 1600/2002/CE, JO L242, 10.8.2002; Directiva 2008/50/EC, JO L 152, 11.06.2008.

¹⁵ Decizia nr. 1600/2002/CE, JO L242, 10.8.2002; Planul de implementare de la Johannesburg (WSSD 2002).

¹⁶ Directiva 2008/98/EC, JO L 312, 22.11.2008.

¹⁷ Concluziile Consiliului din 11 iunie 2012; COM(2011) 571.

¹⁸ Rezoluția Adunării Generale a ONU A/Res/66/288.

- (22) Există posibilități ample de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de ameliorare a eficienței utilizării resurselor în Uniune. Astfel vor fi atenuate presiunile asupra mediului, competitivitatea va crește și se vor găsi noi surse de creștere și locuri de muncă, cu economii de costuri datorate eficienței ameliorate, comercializării inovațiilor și unei mai bune gestionări a resurselor pe întreaga durată a ciclului lor de viață.
- (23) Deși problemele de mediu și impacturile asupra acestuia continuă să prezinte riscuri semnificative pentru sănătatea și bunăstarea oamenilor, măsurile de îmbunătățire a stării mediului pot fi benefice.
- (24) Implementarea completă și uniformă a *acquis*-ului în domeniul mediului în întreaga Uniune reprezintă o investiție solidă atât pentru mediu și pentru sănătatea umană, cât și pentru economie.
- (25) Politica Uniunii în domeniul mediului trebuie să se sprijine în continuare pe o bază de cunoștințe solidă.
- (26) Obiectivele de mediu trebuie sprijinite prin investiții adecvate.
- (27) Integrarea problemelor de mediu este esențială pentru reducerea presiunilor asupra mediului rezultate din politicile și activitățile din alte sectoare și pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu și climatice.
- (28) Densitatea populației din Uniune este mare și peste 70% dintre cetățeni trăiesc în zone urbane și periurbane, confruntându-se cu provocări de mediu și climatice specifice.
- (29) Multe provocări din domeniul mediului au un caracter global, putând fi tratate integral numai printr-o abordare globală cuprinzătoare, în timp ce alte provocări de mediu au o dimensiune regională accentuată, care necesită cooperarea cu țările învecinate.
- (30) În cadrul monitorizării rezultatelor Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă (Summit-ul Rio+20), noul program general de acțiune trebuie să sprijine procesele internaționale și regionale care urmăresc transformarea economiei mondiale într-o economie verde favorabilă incluziunii în contextul dezvoltării durabile și al reducerii sărăciei.
- (31) O combinație adecvată de instrumente de politică poate permite întreprinderilor și consumatorilor să înțeleagă mai bine ce impact au activitățile lor asupra mediului și cum să gestioneze acest impact. Printre aceste instrumente de politică se numără stimulente economice, instrumente bazate pe piață, cerințe în materie de informații, precum și instrumente și măsuri voluntare care să completeze cadrele legislative și să implice părțile interesate la diferite niveluri.
- (32) Toate măsurile, acțiunile și obiectivele stabilite în noul program general de acțiune trebuie realizate în conformitate cu principiile reglementării inteligente¹⁹ și trebuie, dacă este cazul, să facă obiectul unei evaluări exhaustive a impactului.

¹⁹ COM(2010) 543, JO C 121, 19.4.2011.

- (33) Progresele înregistrate pentru atingerea obiectivelor noului program general de acțiune trebuie monitorizate și evaluate pe baza unor indicatori de comun acord,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Se adoptă, în conformitate cu anexa, un program general de acțiune în domeniul mediului al Uniunii pentru perioada de până la 31 decembrie 2020 („programul”).

Articolul 2

1. În executarea programului, Uniunea vizează următoarele obiective:

- (a) protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural al Uniunii;
- (b) trecerea Uniunii la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor
- (c) protejarea cetățenilor Uniunii de presiunile legate de mediu și de riscurile la adresa sănătății și a bunăstării;
- (d) sporirea la maximum a beneficiilor legislației Uniunii în domeniul mediului;
- (e) îmbunătățirea bazei de cunoștințe pentru politica în domeniul mediului;
- (f) asigurarea de investiții pentru politica în domeniul mediului și al climei și stabilirea corectă a prețurilor;
- (g) îmbunătățirea integrării problemelor de mediu și a coerenței politicilor;
- (h) ameliorarea sustenabilității orașelor din Uniune;
- (i) creșterea eficacității Uniunii în confruntarea cu provocările de mediu regionale și mondiale.

2. Programul se bazează pe principiul „poluatorul plătește”, pe principiul precauției și al acțiunii preventive și pe principiul corectării poluării la sursă.

3. Toate măsurile, acțiunile și obiectivele stabilite în program se implementează în conformitate cu principiile reglementării inteligente²⁰ și fac obiectul unei evaluări exhaustive a impactului, dacă este cazul.

Articolul 3

1. Uniunea și statele sale membre sunt responsabile pentru asigurarea atingerii obiectivelor prioritare prevăzute în program. Acestea trebuie să urmărească o abordare coerentă pentru soluționarea provocărilor identificate. Măsurile trebuie luate ținând seama de principiul

²⁰ COM(2010) 543, JO C 121, 19.4.2011.

subsidiarității la nivelul cel mai potrivit pentru atingerea obiectivelor prioritare și pentru obținerea rezultatelor aferente prevăzute în program.

2. Autoritățile publice de la toate nivelurile trebuie să coopereze cu întreprinderile și cu partenerii sociali, cu societatea civilă și cu cetățenii în vederea implementării programului.

Articolul 4

Prezenta decizie intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptat la Bruxelles,

*Pentru Parlamentul European,
Președintele*

*Pentru Consiliu
Președintele*

ANEXĂ

„O viață bună, în limitele planetei noastre”

UN PROGRAM DE ACȚIUNE PÂNĂ ÎN 2020

1. În ultimii 40 de ani, au fost elaborate o gamă largă de acte legislative în domeniul mediului care au venit în completarea celor mai cuprinzătoare standarde moderne din lume. Acest lucru a contribuit la abordarea celor mai grave preocupări legate de mediu ale cetățenilor și întreprinderilor din Uniune.
2. Emisiile de poluanți în aer, apă și sol au fost reduse semnificativ în ultimele decenii, la fel cum s-a întâmplat și în cazul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) în ultimii ani. Legislația UE în domeniul substanțelor chimice a fost modernizată și s-a restricționat utilizarea multor substanțe toxice sau periculoase, precum plumbul, cadmiul și mercurul, în produsele cel mai des folosite în gospodării. Cetățenii UE beneficiază de un nivel al calității apei aflat printre cele mai ridicate din lume, iar peste 80% din teritoriul UE și 4% din mările sale au fost desemnate zone naturale protejate.
3. Politica de mediu a Uniunii a stimulat inovarea și investițiile în bunuri și servicii de mediu generând locuri de muncă și oportunități de export²¹. Datorită extinderilor succesive, standardele înalte de protecție a mediului se aplică pe o suprafață vastă a continentului european, iar eforturile Uniunii au contribuit la intensificarea angajamentelor la nivel internațional în vederea combaterii schimbărilor climatice și a declinului biodiversității, precum și la succesul eforturilor globale de eliminare a substanțelor care epuizează stratul de ozon și a carburanților cu plumb.
4. S-au înregistrat progrese considerabile și în ceea ce privește integrarea obiectivelor de mediu în alte politici și activități ale Uniunii. Politica agricolă comună (PAC) reformată a legat, începând din 2003, plățile directe de cerințele privind menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu și respectarea legislației relevante în domeniul mediului de către agricultori. Combaterea schimbărilor climatice a devenit parte integrantă a politicii energetice și s-au înregistrat progrese în ceea ce privește integrarea preocupărilor legate de utilizarea eficientă a resurselor, de schimbările climatice și de eficiența energetică în alte sectoare-cheie, precum cel al transporturilor și al construcțiilor.
5. Cu toate acestea, multe tendințe privind mediul în UE rămân îngrijorătoare, nu în ultimul rând din cauza implementării insuficiente a legislației UE în vigoare în domeniul mediului. Numai 17% dintre speciile și habitatele evaluate în temeiul Directivei „Habitat”²² sunt în stare bună, iar degradarea și declinul capitalului natural pun în pericol eforturile de a atinge obiectivele UE în materie de

²¹ „The economic benefits of environmental policy” („Beneficiile economice ale politicii în domeniul mediului”), (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009); COM (2012)173. „Implementing EU legislation for Green Growth” („Implementarea legislației UE pentru creștere ecologică”), (BIO Intelligence Service 2011).

²² Directiva 92/43/EEC, JO L 206, 22.7.1992.

biodiversitate și de combatere a schimbărilor climatice. Acest lucru generează costuri aferente ridicate care nu au fost încă valorizate corespunzător în sistemul nostru economic sau social. O parte din teritoriul UE (30%) este extrem de fragmentată, ceea ce afectează conectivitatea și sănătatea ecosistemelor, precum și capacitatea acestora de a furniza nu numai servicii, ci și habitate viabile pentru specii. Deși în UE s-au înregistrat progrese în sensul separării creșterii de emisiile de GES, de consumul de resurse și de impacturile asupra mediului, resursele sunt încă utilizate, în mare parte, în mod nesustenabil și inefficient, iar deșeurile nu sunt gestionate în mod corespunzător. Prin urmare, întreprinderile din UE nu pot beneficia de oportunitățile semnificative oferite de utilizarea eficientă a resurselor în ceea ce privește competitivitatea, reducerea costurilor, creșterea productivității și securitatea aprovizionării. Nivelurile de calitate a apei și de poluare atmosferică sunt încă problematice în multe părți ale Europei, iar cetățenii UE continuă să fie expuși la substanțe periculoase, ceea ce le poate afecta sănătatea și bunăstarea. Exploatarea nesustenabilă a terenurilor consumă solurile fertile, având impacturi asupra securității alimentare și asupra atingerii obiectivelor în materie de biodiversitate. Degradarea solurilor rămâne în mare măsură necontrolată.

6. Schimbările survenite în domeniul mediului în UE sunt cauzate tot mai frecvent de evoluțiile care au loc la nivel mondial, inclusiv în ceea ce privește demografia, modelele de consum și comerciale, precum și progresul tehnologic rapid. Deși toate acestea oferă oportunități semnificative de creștere economică și de bunăstare a societății, ele creează provocări și incertitudini pentru economia și societatea UE și cauzează degradarea mediului la nivel mondial²³.
7. Împreună cu sistemele actuale de producție și de consum al deșeurilor din economia mondială, creșterea cererii de bunuri și servicii și epuizarea resurselor duc la creșterea costului materiilor prime esențiale, al mineralelor și al energiei, ceea ce generează mai multă poluare și mai multe deșeuri, sporind emisiile globale de GES și cauzând degradarea terenurilor, defrișări și declinul biodiversității. Aproape două treimi din ecosistemele lumii sunt în declin²⁴ și există dovezi că limitele planetare ale biodiversității, ale schimbărilor climatice și ale ciclului azotului au fost deja încălcate²⁵. În absența unor progrese în ceea ce privește îmbunătățirea utilizării eficiente a resurselor, este probabil că până în 2030 va exista un deficit de apă de 40% la nivel mondial. De asemenea, există riscul ca schimbările climatice să agraveze și mai mult aceste probleme, generând costuri ridicate. În 2011, dezastrele cauzate parțial de schimbările climatice au avut ca rezultat pierderi economice de peste 300 de miliarde de euro. OCDE a avertizat că degradarea și eroziunea continuă a capitalului natural riscă să cauzeze schimbări ireversibile care ar putea să pună în

²³ SEC(2011) 1067; „The European Environment - State and Outlook 2010: Assessment of Global Megatrends” („Mediul în Europa – situație și perspective în 2010: Evaluarea megatendințelor globale”) (AEM, 2010).

²⁴ Raportul Grupului la nivel înalt pentru durabilitatea globală al Secretarului General al ONU, „Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing” („Oameni rezilienți, planetă rezilientă: un viitor care merită ales”), 2012.

²⁵ Au fost identificate praguri asociate cu nouă „limite planetare” care, odată depășite, ar putea duce la schimbări ireversibile cu consecințe potențial dezastruoase pentru oameni, inclusiv: schimbări climatice, declinul biodiversității, epuizarea apei dulci la nivel mondial, acidificarea oceanelor, ciclurile azotului și fosforului și schimbarea destinației terenurilor (*Ecology and Society*, vol. 14, nr. 2, 2009)

pericol creșterea standardelor de trai din ultimele două secole și să antreneze costuri semnificative²⁶.

8. Soluționarea unora dintre aceste probleme complexe necesită valorificarea întregului potențial al tehnologiei existente în domeniul mediului și asigurarea dezvoltării și a adoptării permanente de către industrie a celor mai bune tehnici disponibile și a inovațiilor emergente. De asemenea, sunt necesare progrese rapide în domeniile promițătoare ale științei și tehnologiei. Acestea ar trebui făcute posibile prin încurajarea cercetării și crearea condițiilor necesare pentru realizarea de investiții private legate de cercetare. În același timp, avem nevoie să înțelegem mai bine riscurile potențiale pentru mediu și pentru sănătatea umană asociate noilor tehnologii și trebuie să le evaluăm și să le gestionăm mai bine. Aceasta este o condiție prealabilă pentru acceptarea de către public a noilor tehnologii, precum și pentru capacitatea UE de a identifica evoluțiile tehnologice și de a reacționa în mod eficace și la timp la riscurile potențiale asociate acestor evoluții.
9. Pentru a trăi bine în viitor, trebuie luate în prezent măsuri urgente și concertate pentru a ameliora reziliența ecologică și pentru a maximiza beneficiile pe care politica în domeniul mediului le poate oferi economiei și societății, respectând totodată limitele ecologice ale planetei. Prezentul program reflectă angajamentul UE de a se transforma într-o economie verde favorabilă incluziunii, care să asigure creșterea și dezvoltarea, să protejeze sănătatea și bunăstarea oamenilor, să ofere locuri de muncă decente, să reducă inegalitățile și care să investească în capitalul natural și să-l protejeze..
10. Viziunea pentru 2050 prezentată în continuare are ca scop să contribuie la orientarea acțiunii până în 2020 și ulterior. În 2050 vom trăi bine, în limitele ecologice ale planetei. Prosperitatea noastră și mediul sănătos vor fi rezultatul unei economii inovatoare, circulare, în care nu se irosește nimic și resursele naturale sunt gestionate astfel încât să sporească reziliența societății noastre. Creșterea noastră cu emisii scăzute de dioxid de carbon a fost de multă vreme separată de utilizarea resurselor, stabilind ritmul unei economii globale sustenabile.
11. Această transformare necesită integrarea deplină a aspectelor de mediu în alte politici, precum politica în domeniul energiei, al transporturilor, politica agricolă, politica în domeniul pescuitului, al economiei și industriei, al cercetării și inovării, al ocupării forței de muncă și politica socială, pentru a crea o abordare coerentă și coordonată. Acțiunea în interiorul UE trebuie, de asemenea, să fie completată de o acțiune mai hotărâtă la nivel mondial și de cooperarea cu țările învecinate în vederea soluționării provocărilor comune.
12. UE a pus în mișcare această transformare prin strategii integrate pe termen lung care vizează oprirea declinului biodiversității²⁷, eficientizarea utilizării resurselor²⁸ și accelerarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon²⁹. Comisia a integrat și mai mult preocupările și obiectivele de mediu în inițiativele

²⁶ Perspective privind mediul până în 2050 (OCDE 2012).

²⁷ COM(2011) 244, JO C 264, 8.9.2011.

²⁸ COM(2011) 571, JO C 37, 10.2.2012.

²⁹ COM(2011) 112, JO C 140, 11.5.2011.

recente luate în alte domenii de politică, inclusiv energia³⁰ și transporturile³¹, și a căutat să sporească beneficiile de mediu prin reformarea polițiilor UE în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale, al pescuitului și al coeziunii, bazându-se pe realizările de până acum.

13. UE a semnat multe angajamente la nivel internațional în domeniul mediului, inclusiv cele adoptate în cadrul Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă (Rio+20)³², în care și-a exprimat sprijinul pentru economia verde favorabilă incluziunii ca parte centrală a unei strategii mai largi pentru dezvoltare durabilă.
14. Prezentul program completează aceste eforturi prin definirea obiectivelor prioritare pe care UE trebuie să le atingă până în 2020.
15. În multe cazuri, măsurile necesare pentru atingerea acestor obiective vor fi luate în principal la nivel național, regional sau local, în conformitate cu principiul subsidiarității. În altele, vor fi necesare măsuri suplimentare la nivelul UE. Deoarece politica în domeniul mediului este un domeniu de competență partajată în UE, unul dintre scopurile prezentului program este să creeze un sentiment de adeziune la obiective comune și să asigure condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi și autorități publice. Existența unor obiective clare oferă factorilor de decizie și altor părți interesate, inclusiv regiunilor și orașelor, întreprinderilor și partenerilor sociali, dar și cetățenilor individuali, o direcție și un cadru previzibil pentru acțiune.

PRIORITĂȚI TEMATICE

Obiectivul prioritar nr. 1: Protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural al UE

16. Prosperitatea și bunăstarea economică a UE se bazează pe capitalul său natural, ce cuprinde ecosistemele care oferă bunuri și servicii esențiale, de la soluri fertile și păduri multifuncționale la terenuri și mări productive, de la ape dulci și aer curat, la polenizare, controlul inundațiilor și reglarea climei, precum și protecție împotriva dezastrelor naturale. Un ansamblu substanțial de acte legislative ale UE are ca scop protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural, inclusiv Directiva-cadru privind apa³³, Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin³⁴, Directiva privind calitatea aerului și directivele conexe³⁵, precum și Directivele „Habitat” și „Păsări”³⁶. Legislația în domeniul schimbărilor climatice, al substanțelor chimice, al emisiilor industriale și al deșeurilor contribuie, de asemenea, la atenuarea presiunilor asupra biodiversității, inclusiv asupra ecosistemelor, a speciilor și a habitatelor.

³⁰ COM(2011) 885, JO C 102, 5.4.2012.

³¹ COM(2011) 144, JO C 140, 11.5.2011.

³² Rezoluția Adunării Generale a ONU 66/288.

³³ Directiva 2000/60/EC, JO L 327, 22.12.2000.

³⁴ Directiva 2008/56/EC, JO L 164, 25.6.2008.

³⁵ Directiva 2008/50/CE, JO L 152, 11.6.2008 și Directiva 2004/107/CE, OJ L 23, 26.1.2005.

³⁶ Directiva 2009/147/CE, JO L 20, 26.1.2010 și Directiva 92/43/CEE, OJ L 206, 22.7.1992.

17. Cu toate acestea, evaluările recente arată că biodiversitatea din UE este tot în declin și că majoritatea ecosistemelor sunt grav deteriorate³⁷. Strategia UE privind biodiversitatea până în 2020³⁸ stabilește obiectivele și acțiunile necesare pentru a inversa aceste tendințe negative și trebuie implementată integral pentru a permite UE să își îndeplinească obiectivul principal pentru 2020 în materie de biodiversitate. Deși strategia include măsuri integrate pentru ameliorarea implementării Directivelor „Păsări” și „Habitat”, inclusiv a rețelei Natura 2000, atingerea obiectivului principal va necesita implementarea integrală a tuturor actelor legislative care vizează protejarea capitalului natural.
18. În pofida eforturilor considerabile de până acum, cerința în temeiul Directivei-cadru privind apa privind realizarea „stării ecologice bune” până în 2015 este susceptibilă de a fi respectată numai pentru 53% din suprafața corpurilor de apă din UE³⁹. Există, de asemenea, riscul ca obiectivul Directivei-cadru privind strategia pentru mediul marin de realizare a „stării ecologice bune” până în 2020 să nu poată fi atins, *inter alia* din cauza pescuitului excesiv permanent și a prezenței deșeurilor marine în mările Europei. În plus, deși politicile UE în domeniul aerului și al emisiilor industriale au contribuit la reducerea multor forme de poluare, ecosistemele sunt în continuare afectate de depunerile excesive de azot și de poluarea stratului de ozon asociate emisiilor generate de transporturi, de agricultura intensivă și de producția de energie.
19. Prin urmare, pentru protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural al UE este nevoie și de eliminarea cauzelor problemelor existente, *inter alia* printr-o mai bună integrare a obiectivelor privind capitalul natural în alte politici, garantându-se că politicile sunt coerente și oferă beneficii conexe. Elementele ecologizante prevăzute în propunerile de reformă ale Comisiei, în special în ceea ce privește politica agricolă, politica în domeniul pescuitului și politica de coeziune, sprijinite de propunerile de ecologizare a bugetului UE în contextul cadrului financiar multianual 2014-2020 (CFM), sunt concepute pentru a sprijini aceste obiective. De exemplu, ecosistemele acvatice din zonele rurale trebuie să beneficieze de condiționarea plăților agricole de respectarea cerințelor relevante ale Directivei-cadru privind apa, astfel cum sunt stabilite în propunerile de reformă a PAC prezentate de Comisie⁴⁰. Ecologizarea PAC va contribui și la promovarea practicilor agricole favorabile mediului de diversificare a culturilor, a protecției pășunilor permanente, precum și a creării și menținerii unor zone agricole și forestiere valoroase din punct de vedere ecologic.
20. În cazul mediului marin, deși sectorul marin oferă oportunități economice, de la pescuit, transport și acvacultură, la materii prime, energie *offshore* și biotehnologie marină, trebuie să se garanteze compatibilitatea acestora cu conservarea și cu gestionarea sustenabilă a ecosistemelor marine și costiere.
21. În cadrul politicii UE în domeniul combaterii schimbărilor climatice trebuie să se recurgă mai frecvent la abordări bazate pe ecosisteme privind atenuarea schimbărilor

³⁷ Raportul tehnic al AEM 12/2010.

³⁸ COM(2011) 244, JO C 264, 8.9.2011.

³⁹ COM(2012) 673.

⁴⁰ COM(2011) 625, JO C 37, 10.2.2012.

climatice și adaptarea la acestea, care sunt și ele favorabile biodiversității și furnizării altor servicii ecosistemice, în timp ce la luarea deciziilor legate de energia din surse regenerabile trebuie să se țină seama pe deplin de alte obiective de mediu, precum conservarea biodiversității și protecția apelor. În fine, va fi necesar să se aplice măsuri vizând soluționarea problemei poluării atmosferice și a emisiilor de CO₂ legate de transporturi⁴¹.

22. Degradarea, fragmentarea și exploatarea nesustenabilă a terenurilor din UE periclitează furnizarea mai multor servicii ecosistemice esențiale, amenințând biodiversitatea și sporind vulnerabilitatea Europei la schimbările climatice și la dezastrele naturale, și determină, de asemenea, degradarea solului. Peste 25% din teritoriul UE este afectat de eroziunea solului de către ape, care compromise funcțiile solului și afectează calitatea apelor dulci. Alte probleme persistente sunt contaminarea și impermeabilizarea solului. Peste jumătate de milion de situri din întreaga UE sunt considerate contaminate și până ce nu vor fi identificate și evaluate, acestea vor continua să prezinte riscuri potențiale grave pentru mediu și pentru sănătate. În fiecare an, o suprafață de peste 1 000 km² de teren este afectată construirii de locuințe, activităților industriale, transporturilor sau activităților recreative. Este dificil sau costisitor să se pună capăt acestor schimbări pe termen lung, care implică aproape întotdeauna compromisuri între diferite necesități sociale, economice și de mediu. Deciziile de planificare ale statelor membre legate de exploatarea terenurilor trebuie să devină mai sustenabile.
23. Pentru a reduce cele mai semnificative presiuni cauzate de om asupra terenurilor, solului și asupra altor ecosisteme din Europa, se vor lua măsuri pentru a se garanta că deciziile legate de exploatarea terenurilor adoptate la toate nivelurile relevante țin seama în mod corespunzător și de impacturile asupra mediului, nu numai de cele sociale și economice. Rezultatul Summit-ului Rio+20 a fost un apel la „o lume în care degradarea terenurilor nu mai constituie o problemă” UE și statele membre trebuie să analizeze care este modul optim de a face acest angajament funcțional în sferele lor respective de competență și de a soluționa problemele legate de calitatea solului într-un cadru juridic obligatoriu⁴². Se vor stabili, de asemenea, obiective privind exploatarea sustenabilă a terenurilor și solul.
24. Deși emisiile de azot și fosfor în mediul înconjurător din UE au scăzut considerabil în ultimii 20 de ani, emisiile excesive de nutrienți continuă să afecteze calitatea aerului și a apei și să aibă un impact negativ asupra ecosistemelor, cauzând probleme grave pentru sănătatea umană. În special, problema emisiilor de amoniac cauzate de gestionarea inefficientă a îngrășămintelor și de tratarea inadecvată a apelor uzate trebuie soluționată de urgență pentru a se putea realiza și alte reduceri semnificative ale emisiilor de nutrienți. De asemenea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru gestionarea ciclului nutrienților într-un mod mai rentabil și mai eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și pentru eficientizarea utilizării îngrășămintelor. În acest scop, este necesară ameliorarea implementării legislației UE în domeniul mediului menită să soluționeze aceste provocări prin înăsprirea standardelor, dacă este cazul, și prin abordarea ciclului nutrienților în cadrul unei

⁴¹ COM(2011) 144, JO C 140, 11.5.2011.

⁴² COM(2006) 232 (JO C 332, 30.12.2006) propune o directivă de stabilire a unui cadru pentru protecția solului și de modificare a Directivei 2004/35/CE.

abordări mai holistice care să interconecteze și să integreze politicile UE existente care contribuie la soluționarea problemei emisiilor excesive de nutrienți și a eutrofizării.

25. Măsurile luate în cadrul strategiei privind biodiversitatea pentru a reface 15% dintre ecosistemele degradate ale UE și pentru a extinde utilizarea infrastructurii verzi vor contribui la eliminarea fragmentării terenurilor și la sporirea în continuare a capitalului natural și a rezilienței ecosistemelor și pot oferi opțiuni rentabile de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, precum și de gestionare a riscurilor de dezastre. Totodată, eforturile statelor membre de a identifica și de a evalua ecosistemele și serviciile furnizate de acestea, precum și inițiative „nicio pierdere netă” planificată pentru 2015 vor contribui la menținerea rezervei de capital natural la diverse niveluri. Integrarea valorii economice a serviciilor ecosistemice în sistemele contabile și de raportare la nivelul UE și la nivel național până în 2020 va duce la o mai bună gestionare a capitalului natural al UE.
26. Pentru a proteja, a conserva și a spori capitalul natural al UE, programul garantează că, până în 2020:
- (a) declinul biodiversității și degradarea serviciilor ecosistemice vor fi stopate, iar ecosistemele și serviciile lor vor fi menținute și consolidate;
 - (b) impacturile presiunilor asupra apelor dulci, de tranziție și costiere vor fi reduse semnificativ pentru a realiza, a menține sau a crește starea bună a acestora, astfel cum este definită în Directiva-cadru privind apa;
 - (c) impacturile presiunilor asupra apelor marine vor fi reduse pentru a realiza sau a menține starea bună de mediu, în conformitate cu Directiva-cadru privind strategia pentru mediul marin;
 - (d) impacturile poluării atmosferice asupra ecosistemelor și biodiversității vor fi reduse și mai mult;
 - (e) terenurile vor fi gestionate în mod sustenabil în UE, solul va fi protejat în mod adecvat, iar refacerea siturilor contaminate va fi în plină desfășurare;
 - (f) ciclul nutrienților (azot și fosfor) va fi gestionat în mod mai sustenabil și mai eficient din punctul de vedere al utilizării resurselor;
 - (g) pădurile și serviciile pe care acestea le furnizează vor fi protejate, iar reziliența lor la schimbările climatice și la incendii va fi ameliorată.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să fie implementată integral strategia UE privind biodiversitatea;
- (b) să fie implementat integral Planul pentru garantarea resurselor de apă ale Europei;
- (c) să se depună eforturi suplimentare, *inter alia*, pentru a se garanta că stocurile de pești vor fi sănătoase până în 2020, începând cu pescuitul la nivelurile de producție maximă durabilă sau sub acestea în toate pescăriile începând din

2015, și pentru a stabili un obiectiv cantitativ la nivelul întregii UE pentru reducerea deșeurilor marine;

- (d) să se intensifice eforturile în vederea realizării deplinei conformități cu legislația UE în domeniul calității aerului și să se definească obiectivele și acțiunile strategice pentru perioada de după 2020;
- (e) să se intensifice eforturile de reducere a eroziunii solului și de sporire a materiei organice din sol, eforturile de refacere a siturilor contaminate și de îmbunătățire a integrării aspectelor legate de exploatarea terenurilor într-un proces decizional coordonat, care să implice toate nivelurile relevante ale autorităților publice, iar aceste eforturi să fie sprijinite prin adoptarea unor obiective referitoare la sol și la terenuri ca resursă și a unor obiective în materie de amenajare a terenurilor;
- (f) să se ia măsuri suplimentare pentru reducerea emisiilor de azot și de fosfor, inclusiv a celor cauzate de tratarea apelor uzate urbane și industriale și de utilizarea îngrășămintelor;
- (g) să se elaboreze și să se implementeze o nouă strategie a UE privind pădurile, care să abordeze numeroasele exigențe și beneficii legate de păduri și să contribuie la adoptarea unei abordări mai strategice în ceea ce privește protecția și valorificarea pădurilor.

Obiectivul prioritar nr. 2: trecerea UE la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor

- 27. Inițiativa emblematică „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” din cadrul strategiei Europa 2020 are ca scop să sprijine trecerea la o economie care să fie eficientă prin modul de utilizare a tuturor resurselor, să separe în mod absolut creșterea economică de consumul de resurse și energie și de impacturile sale asupra mediului, să reducă emisiile de GES, să crească competitivitatea prin eficiență și inovare și să promoveze o mai mare securitate energetică. Foaia de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic⁴³ și Foaia de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de dioxid de carbon⁴⁴ sunt elemente esențiale ale inițiativei, care stabilesc cadrul pentru acțiuni viitoare care să ducă la atingerea acestor obiective.
- 28. Inovarea în scopul eficientizării utilizării resurselor este necesară în toate sectoarele economice pentru a îmbunătăți competitivitatea în contextul prețurilor tot mai mari ale resurselor, al insuficienței acestora și al constrângerilor legate de furnizarea lor. Sectorul întreprinderilor este principalul factor determinant al inovării, inclusiv al ecoinovării. Cu toate acestea, piețele nu vor găsi singure soluția. Sunt necesare acțiuni la nivel de guverne, la nivelul Uniunii și al statelor membre pentru a crea

⁴³ COM(2011) 571, JO C 37, 10.2.2012.

⁴⁴ COM(2011) 112, JO C 140, 11.5.2011.

condițiile-cadru adecvate pentru ecoinovare, prin stimularea dezvoltării unor întreprinderi sustenabile sau a unor soluții tehnice la provocările de mediu⁴⁵.

29. Această cerință esențială pentru a face față provocărilor de mediu aduce, de asemenea, beneficii socioeconomice substanțiale. Creșterea potențială a numărului locurilor de muncă determinată de trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor este esențială pentru atingerea obiectivelor privind ocuparea forței de muncă stabilite de strategia Europa 2020⁴⁶. Ocuparea forței de muncă în sectorul tehnologiilor și al serviciilor de mediu din UE a crescut cu 3% pe an în ultimii ani⁴⁷. Valoarea pieței mondiale a industriilor ecologice este estimată la cel puțin un bilion de euro și se prevede că aproape se va dubla în următorii 10 ani. Societățile europene au deja un avans la nivel mondial în ceea ce privește reciclarea și eficiența energetică și trebuie încurajate pentru a beneficia de pe urma acestei creșteri a cererii mondiale, fiind sprijinite de Planul de acțiune privind ecoinovarea⁴⁸. De exemplu, se preconizează că numai sectorul european al energiei din surse regenerabile va genera peste 400 000 de noi locuri de muncă până în 2020.⁴⁹
30. Implementarea integrală a pachetului energie/climă al UE este esențială pentru parcurgerea etapelor identificate pentru 2020 și pentru crearea unei economii competitive, cu emisii scăzute de dioxid de carbon până în 2050. Deși UE este în prezent pe cale de a reduce emisiile interne de GES cu 20% sub nivelurile din 1990 până în 2020, atingerea obiectivului de 20% în materie de eficiență energetică va necesita îmbunătățiri mult mai rapide ale eficienței. Acest lucru este important și în contextul creșterii tot mai mari a cererii de energie și al dezbatelor actuale cu privire la conflictele legate de exploatarea terenurilor pentru hrană sau pentru bioenergie. Se preconizează că Directiva privind eficiența energetică va avea o contribuție semnificativă în acest sens.
31. Va fi necesar ca toate sectoarele economice să contribuie la reducerea emisiilor de GES pentru ca UE să poată contribui în mod echitabil la eforturile globale. UE trebuie să convină asupra următoarelor etape ale cadrului său privind schimbările climatice și energia după 2020, pentru a se pregăti în vederea negocierilor internaționale cu privire la un nou acord obligatoriu din punct de vedere juridic, dar și pentru a furniza statelor membre și industriei un cadru clar pentru realizarea investițiilor necesare pe termen mediu. Prin urmare, UE trebuie să examineze opțiunile de politică posibile pentru realizarea reducerilor stabilite în Foaia de parcurs pentru o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon după 2020. Foaia de parcurs privind energia pentru 2050 și Cartea albă privind politica în domeniul transporturilor trebuie să aibă la bază cadre de politică mai solide. În plus, statele

⁴⁵ „Fostering Innovation for Green Growth” („Încurajarea inovării în vederea unei creșteri ecologice”) (OCDE 2011) și „The Eco-Innovation Gap: An economic opportunity for business” (Decalajul privind ecoinovarea: o oportunitate economică pentru întreprinderi”) (EIO 2012).

⁴⁶ COM(2012) 173, încă nepublicat în JO.

⁴⁷ În sectorul ecoindustrial al UE lucrau aproximativ 2,7 milioane de persoane în 2008, iar în 2012 este posibil ca această cifră să se ridice la 3,4 milioane. (Ecorys, 2012)

⁴⁸ COM(2011) 899, JO C 102, 5.4.2012.

⁴⁹ „The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU” („Impactul politicii în domeniul energiei din surse regenerabile asupra creșterii economice și a ocupării forței de muncă în UE”) (Employ-RES 2009).

membre trebuie să elaboreze și să pună în aplicare strategii de dezvoltare pe termen lung rentabile, cu emisii scăzute de dioxid de carbon, care să vizeze atingerea obiectivului UE de reducere a emisiilor de GES cu 80-95% până la mijlocul secolului față de nivelurile din 1990, în cadrul efortului global de limitare a creșterii medii a temperaturii la sub 2°C. Sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii va rămâne un pilon central al politicii climatice a UE și după 2020.

32. Adoptarea de către industrie a celor mai bune tehnici disponibile în temeiul Directivei privind emisiile industriale va duce la ameliorarea modelelor de utilizare a resurselor și la reducerea emisiilor pentru peste 50 000 de instalații industriale majore din UE, contribuind astfel semnificativ la stimularea dezvoltării de tehnici inovatoare, la ecologizarea economiei și la reducerea costurilor aferente sectorului pe termen lung.
33. De asemenea, se vor lua măsuri pentru a se îmbunătăți și mai mult performanța de mediu a bunurilor și serviciilor de pe piața UE pe durata întregului lor ciclu de viață, inclusiv măsuri de creștere a ofertei de produse și de servicii sustenabile din punctul de vedere al mediului și de stimulare a unei schimbări de direcție semnificative în ceea ce privește cererea consumatorilor pentru aceste produse. Acest lucru se va realiza prin utilizarea unei combinații echilibrate de stimulente pentru consumatori și pentru întreprinderi, inclusiv IMM-uri, instrumente bazate pe piață și reglementări vizând reducerea impacturilor asupra mediului ale operațiunilor și produselor acestora. Legislația în vigoare în domeniul produselor, cum sunt Directiva privind proiectarea ecologică, Directiva privind eticheta energetică și Regulamentul privind eticheta ecologică, va fi revizuită în vederea îmbunătățirii performanței de mediu și a eficienței energetice a produselor pe durata întregului lor ciclu de viață, asigurându-se astfel un cadru mai coerent pentru producția și consumul sustenabil din UE⁵⁰.
34. Întrucât 80% dintre toate impacturile asupra mediului legate de produse nu sunt manifeste pe durata etapei de proiectare a acestora, cadrul de politică al UE trebuie să garanteze că produsele prioritare introduse pe piața UE sunt proiectate în mod ecologic, în vederea optimizării eficienței utilizării resurselor și a materialelor, prin abordarea, *inter alia*, a capacității de reciclare, a conținutului reciclat și a durabilității. Aceste cerințe vor trebui să poată fi implementate și aplicate. Se vor intensifica, la nivelul UE și la nivel național, eforturile de eliminare a barierelor din calea ecoinovării⁵¹ și de valorificare a întregului potențial al industriilor ecologice ale Europei, generându-se beneficii pentru crearea de locuri de muncă și creștere ecologică.
35. În vederea instituirii unui cadru de măsuri vizând îmbunătățirea și a altor aspectelor legate de utilizarea eficientă a resurselor decât cele privind emisiile de GES și energia, vor fi stabilite obiective privind reducerea impactului global al consumului asupra mediului, în special în sectorul alimentară, în cel al locuințelor și în cel al mobilității⁵². Luate împreună, aceste sectoare sunt responsabile de aproape 80%

⁵⁰ Legislația în domeniul proiectării ecologice, al etichetei energetice, al etichetei ecologice, al EMAS și al practicilor comerciale neloiale urmează să fie revizuită înainte de 2015.

⁵¹ COM(2011) 899, JO C 102, 5.4.2012.

⁵² Producția anuală de deșeuri alimentare din UE se ridică la aproximativ 89 de milioane de tone, ceea ce reprezintă 179 kg pe cap de locuitor (BIO Intelligence Service 2010). Impacturile combinate ale

dintre impacturile consumului asupra mediului. Cu ocazia Summitului Rio+20 s-a recunoscut necesitatea de a reduce semnificativ pierderile și deșeurile alimentare generate în urma recoltării sau de altă natură de-a lungul întregului lanț de aprovizionare cu alimente.

36. Pe lângă cerințele obligatorii în materie de achiziții publice ecologice pentru anumite categorii de produse⁵³, majoritatea statelor membre au adoptat planuri de acțiune voluntare și multe dintre ele și-au stabilit obiective cu privire la anumite grupuri de produse. Cu toate acestea, administrațiile de la toate nivelurile dispun de o marjă de manevră considerabilă pentru a-și reduce și mai mult impactul asupra mediului prin deciziile lor în materie de achiziții. Statele membre și regiunile ar trebui să ia măsuri suplimentare pentru a atinge obiectivul de aplicare a cerințelor în materie de achiziții publice ecologice în cel puțin 50% dintre licitațiile publice. Comisia va evalua posibilitatea de a introduce acte legislative sectoriale suplimentare pentru a stabili norme obligatorii în materie de achiziții publice ecologice și pentru alte categorii de produse.
37. De asemenea, gestionarea deșeurilor în UE mai poate fi încă mult îmbunătățită pentru a utiliza mai bine resursele, a deschide noi piețe, a crea noi locuri de muncă și a reduce dependența de importurile de materii prime, reducând totodată impacturile acestora asupra mediului⁵⁴. În fiecare an, în UE se produc 2,7 miliarde de tone de deșuri, dintre care 98 de milioane de tone sunt deșuri periculoase. În medie, numai 40% dintre deșeurile solide sunt reutilizate sau reciclate. Restul ajung în depozitele de deșuri sau sunt incinerate. În unele state membre, peste 70% dintre deșuri sunt reciclate, ceea ce demonstrează modul în care deșeurile ar putea fi utilizate ca una dintre resursele principale ale UE. În același timp, multe state membre trimit la depozitele de deșuri peste 75% din deșeurile lor municipale.
38. Transformarea deșeurilor într-o resursă, așa cum se solicită în Foaia de parcurs privind utilizarea eficientă a resurselor, necesită implementarea integrală a legislației UE în domeniul deșeurilor în întreaga Uniune, pe baza aplicării stricte a ierarhiei deșeurilor și vizând diferite tipuri de deșuri⁵⁵. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru: reducerea cantității de deșuri generate pe cap de locuitor în termeni absoluți, limitarea valorificării energetice la materialele nereciclabile, eliminarea treptată a depozitelor de deșuri, asigurarea calității ridicate a reciclării și dezvoltarea de piețe pentru materiile prime secundare. Deșeurile periculoase vor trebui gestionate astfel încât să se reducă la minimum efectele negative semnificative asupra sănătății umane și asupra mediului, după cum s-a convenit la Summit-ul Rio+20. Pentru a realiza acest lucru, ar trebui ca instrumentele bazate pe piață care favorizează prevenirea, reciclarea și reutilizarea să fi aplicate mai sistematic în întreaga UE. Obstacolele cu

sectorului locuințelor și ale infrastructurii reprezintă aproximativ 15-30% din totalul presiunilor asupra mediului legate de consum din Europa și o contribuție anuală de aproximativ 2,5 tone de echivalent CO₂ pe cap de locuitor [SEC(2011) 1067].

⁵³ Regulamentul (CE) nr. 106/2008, JO L 39, 13.2.2008; Directiva 2009/33/CE, JO L 120, 15.5.2009 și noua Directivă 2012/27/UE privind eficiența energetică, JO L 315, 14.11.2012.

⁵⁴ De exemplu, implementarea integrală a legislației UE în domeniul deșeurilor ar determina realizarea unor economii de 72 de miliarde EUR pe an, ar spori cifra de afaceri anuală a sectorului gestionării și reciclării deșeurilor din UE cu 42 de miliarde EUR și ar duce la crearea a 400 000 de locuri de muncă până în 2020.

⁵⁵ Directiva 2008/98/EC, JO L 312, 22.11.2008.

care se confruntă activitățile de reciclare pe piața internă a UE ar trebui eliminate, iar obiectivele existente în ceea ce privește reutilizarea, reciclarea, valorificarea și depozitarea deșeurilor ar trebui reexamineate pentru a se putea trece la o economie „circulară”, în care utilizarea succesivă a resurselor și a deșeurilor reziduale ajunge aproape la zero.

39. Utilizarea eficientă a resurselor în sectorul apei va fi, de asemenea, tratată ca prioritate pentru a se contribui la realizarea stării bune a apelor. Deși secetele și deficitul de apă afectează tot mai multe părți ale Europei, se estimează că 20-40% din resursele hidrologice disponibile ale Europei continuă să fie irosite, de exemplu, prin scurgerile din sistemul de distribuție. În conformitate cu modelizarea existentă, există încă foarte multe posibilități de eficientizare a utilizării apei în UE. În plus, se preconizează că cererea tot mai mare și impacturile schimbărilor climatice vor spori considerabil presiunea asupra resurselor hidrologice ale Europei. În acest context, Uniunea și statele membre trebuie să ia măsuri pentru a garanta că, până în 2020, operațiunile de captare a apei vor respecta limitele resurselor hidrologice regenerabile disponibile, inclusiv eficientizând utilizarea apei prin recurgerea la mecanisme de piață precum stabilirea unor prețuri care să reflecte adevărata valoare a apei⁵⁶. Progresul va fi facilitat de demonstrarea și punerea în aplicare accelerată a unor sisteme tehnologice inovatoare și a unor modele de afaceri bazate pe planul strategic de implementare a parteneriatului european pentru inovare în domeniul apei.
40. Un cadru de politică previzibil pe termen lung în toate aceste domenii va contribui la stimularea nivelului investițiilor și al măsurilor necesare pentru dezvoltarea deplină a unor piețe pentru tehnologii ecologice și pentru promovarea unor soluții sustenabile pentru întreprinderi. Este nevoie de indicatori și obiective privind utilizarea eficientă a resurselor pentru a oferi factorilor de decizie din sectorul public și privat orientările necesare în vederea transformării economiei. O dată adoptate la nivelul Uniunii, acestea vor deveni parte integrantă a prezentului program.
41. În scopul trecerii UE la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, programul garantează că până în 2020:
- (a) UE își va fi atins obiectivele climatice și energetice pentru 2020 și se va ocupa de reducerea emisiilor de GES cu 80-95% față de nivelurile din 1990, ca parte a efortului global de limitare a creșterii medii a temperaturii la sub 2°C;
 - (b) impactul global asupra mediului al tuturor sectoarelor economice din UE va fi redus semnificativ, iar resursele vor fi utilizate mai eficient;
 - (c) se va reduce impactul global al producției și consumului asupra mediului, în special în sectorul alimentar, în cel al locuințelor și în cel al mobilității;
 - (d) deșeurile vor fi gestionate în condiții de siguranță, producția de deșeuri pe cap de locuitor va scădea drastic, valorificarea energetică va fi limitată la

⁵⁶

COM(2012) 673.

materialele nereciclabile, iar depozitarea materialelor reciclabile și compostabile în depozite de deșeuri va fi eradicată în mod eficace;

- (e) stresul hidric din UE va fi prevenit sau redus semnificativ.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se implementeze integral pachetul energie/climă și să se convină asupra cadrului strategic al UE în domeniul climei și al energiei pentru perioada de după 2020;
- (b) să se generalizeze aplicarea „celor mai bune tehnici disponibile” și să se intensifice eforturile de promovare a adoptării tehnologiilor, proceselor și serviciilor inovatoare emergente;
- (c) să se impulsioneze, în sectorul public și în cel privat, eforturile de cercetare și inovare necesare pentru punerea în aplicare a sistemelor tehnologice și a modelelor de afaceri inovatoare care vor accelera tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor și vor reduce costurile aferente acestei tranziții;
- (d) să se stabilească un cadru mai coerent pentru producția și consumul sustenabile; să se revizuiască legislația în domeniul produselor în vederea îmbunătățirii performanței de mediu a acestor produse și a utilizării eficiente a resurselor pentru producerea lor, pe durata întregului lor ciclu de viață; să se stabilească obiective privind reducerea impactului global al consumului.
- (e) să se implementeze integral legislația UE în domeniul deșeurilor. Aceasta include aplicarea ierarhiei deșeurilor și utilizarea eficace a instrumentelor și măsurilor bazate pe piață pentru a se asigura eliminarea progresivă a depozitelor de deșeuri, limitarea valorificării energetice la materiale nereciclabile, utilizarea deșeurilor reciclate ca sursă majoră și fiabilă de materii prime pentru UE, gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor periculoase și reducerea generării acestora, eradicarea transporturilor ilegale de deșeuri și eliminarea obstacolelor de pe piața internă care împiedică desfășurarea activităților de reciclare ecologice.
- (f) să se eficientizeze utilizarea apei prin stabilirea de obiective la nivel de bazin hidrografic și utilizarea unor mecanisme de piață precum fixarea prețurilor la apă.

Obiectivul prioritar nr. 3: Protejarea cetățenilor UE împotriva presiunilor legate de mediu și împotriva riscurilor la adresa sănătății și a bunăstării

- 42. Legislația UE în domeniul mediului a adus beneficii importante pentru sănătatea și bunăstarea cetățenilor. Cu toate acestea, apa, poluarea atmosferică și substanțele chimice rămân unele dintre principalele preocupări de mediu ale publicului larg din

UE⁵⁷. Organizația Mondială a Sănătății (OMS) estimează că factorii care afectează mediul sunt responsabili pentru 15-20% dintre decesele înregistrate în 53 de țări europene⁵⁸. Potrivit OCDE, poluarea atmosferică din mediul urban va deveni principala cauză a mortalității la nivel mondial până în 2050.

43. O parte importantă a populației UE continuă să fie expusă la niveluri de poluare atmosferică ce depășesc standardele recomandate ale OMC⁵⁹. Este necesar să se ia măsuri mai ales în zonele în care oamenii, grupurile sociale deosebit de sensibile sau vulnerabile și ecosistemele sunt expuse unor niveluri ridicate de poluanți, cum ar fi în orașe sau în clădiri.
44. Accesul la apă de calitate satisfăcătoare rămâne problematic în mai multe zone rurale din UE, în timp ce asigurarea bunei calități a apelor de scăldat din Europa este benefică atât pentru sănătatea umană, cât și pentru sectorul turismului din UE. Consecințele negative ale inundațiilor pentru sănătatea oamenilor și pentru activitatea economică se resimt tot mai frecvent, în parte din cauza modificării ciclului hidrologic și exploatării terenurilor.
45. Faptul că politica existentă nu este implementată integral nu permite UE să atingă standardele adecvate de calitate a aerului și a apei. UE va actualiza obiectivele în conformitate cu cele mai recente date științifice și va căuta într-un mod mai activ să asigure sinergii cu alte obiective de politică în domenii precum schimbările climatice, biodiversitatea și mediul marin și terestru. De exemplu, reducerea anumitor poluanți atmosferici poate contribui semnificativ la atenuarea schimbărilor climatice. Intensificarea eforturilor în această direcție va fi alimentată de o revizuire exhaustivă a legislației UE în domeniul calității aerului și de Planul pentru garantarea resurselor de apă ale Europei.
46. Eliminarea cauzelor poluării rămâne o prioritate, iar implementarea Directivei privind emisiile industriale va reduce și mai mult emisiile din sectoarele industriale majore. Atingerea obiectivelor stabilite în Foaia de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor va determina, la rândul său, o mai mare sustenabilitate a mobilității în UE, ceea ce va duce la eliminarea unei surse majore de zgomot și de poluare atmosferică locală.
47. Se estimează că 40 % din populația UE trăiește în zone urbane cu niveluri de zgomot pe timp de noapte care depășesc nivelurile recomandate de OMS.
48. Legislația orizontală în domeniul substanțelor chimice (REACH și regulamentele privind clasificarea, etichetarea și ambalarea) oferă o protecție de bază pentru sănătatea umană și pentru mediu și promovează adoptarea unor metode de testare evolutive care să nu implice utilizarea animalelor. Cu toate acestea, persistă incertitudini în ceea ce privește impacturile asupra sănătății umane și asupra mediului cauzate de efectele combinate ale diferitelor substanțe chimice (amestecuri), nanomateriale, substanțe chimice care afectează sistemul endocrin (hormonal)

⁵⁷ Eurobarometru special 365 (2011).

⁵⁸ AEM, „The European environment – state and outlook 2010” („Mediul european – stare și perspective 2010”) (‘SOER 2010’).

⁵⁹ SOER 2010.

(perturbatori endocrini) și substanțele chimice care intră în componența produselor. În ultimii ani, au ieșit la lumină mai multe informații care subliniază nevoia de a lua măsuri în vederea soluționării acestor provocări, în special dacă UE dorește să atingă obiectivul adoptat de comun acord în cadrul Summit-ului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002 și reafirmat cu ocazia Summit-ului Rio+20, să asigure „reducerea la minimum a efectelor negative semnificative” ale substanțelor chimice asupra sănătății umane și asupra mediului până în 2020 și să reacționeze la problemele și provocările noi și la cele emergente în mod eficace, eficient, coerent și coordonat. UE va continua să elaboreze și să implementeze abordări menite să soluționeze efectele combinării substanțelor chimice și preocupările în materie de siguranță legate de perturbatorii endocrini și a stabilit o abordare cuprinzătoare pentru reducerea la minimum a efectelor negative ale substanțelor periculoase, inclusiv ale substanțelor chimice care intră în componența produselor, care beneficiază de sprijinul unei baze de cunoștințe cuprinzătoare privind nivelul de expunere și de toxicitate al substanțelor chimice. Siguranța și gestionarea sustenabilă a nanomaterialelor vor fi garantate în cadrul unei abordări cuprinzătoare care implică evaluarea și gestionarea riscurilor, informarea și monitorizarea. Împreună, toate aceste abordări vor contribui la mărirea bazei de cunoștințe și vor oferi un cadru previzibil care va impulsiona elaborarea unor soluții mai sustenabile.

49. Între timp, piața în creștere a bioproduselor, a produselor biochimice și a biomateriilor poate oferi avantaje precum emisii mai scăzute de GES și noi oportunități de piață, însă trebuie să se garanteze că întregul ciclu de viață al acestor produse este sustenabil și nu duce la exacerbară concurenței pentru terenuri sau la creșterea nivelurilor de emisii.
50. Schimbările climatice or agrava și mai mult problemele de mediu, cauzând perioade mai lungi de secetă și caniculă, inundații și incendii forestiere și forme noi sau mai virulente de maladii în rândul oamenilor, animalelor și plantelor. Ar trebui luate măsuri specifice pentru a se garanta că UE este pregătită în mod corespunzător să facă față presiunilor și schimbărilor cauzate de schimbările climatice, consolidând reziliența de mediu, economică și societală a acesteia. Întrucât multe sectoare sunt și vor fi tot mai frecvent supuse efectele schimbărilor climatice, este necesar ca aspectele legate de adaptare și de gestionarea riscurilor de dezastre să fie integrate și mai mult în politicile UE.
51. În plus, măsurile de creștere a rezilienței ecologice și climatice, precum refacerea ecosistemelor și infrastructura verde, pot aduce beneficii socioeconomice importante, inclusiv pentru sănătatea publică. Sinergiile și potențialele compromisuri între obiectivele climatice și ale obiective legate de mediu, cum ar fi calitatea aerului, trebuie gestionate în mod adecvat. De exemplu, trecerea la alte tipuri de combustibili ca reacție la problemele legate de climă sau de securitatea aprovizionării ar putea duce la creșteri considerabile ale pulberilor în suspensie și ale emisiilor periculoase.
52. Pentru a proteja cetățenii UE împotriva presiunilor legate de mediu și împotriva riscurilor pentru sănătate și bunăstare, programul garantează că, până în 2020:
 - (a) calitatea aerului se va fi îmbunătățit semnificativ;
 - (b) poluarea fonică din UE va fi scăzut semnificativ;

- (c) cetățenii din întreaga UE vor beneficia de apă potabilă și de scăldat la standarde înalte;
- (d) efectele combinațiilor de substanțe chimice și preocupările în materie de siguranță legate de perturbatorii endocrini) vor fi soluționate în mod eficace, iar riscurile pentru mediu și sănătate asociate cu utilizarea substanțelor periculoase, inclusiv a substanțelor chimice care intră în componența produselor, vor fi evaluate și reduse la minimum;
- (e) preocupările în materie de siguranță legate de nanomateriale vor fi soluționate în mod eficace în cadrul unei abordări coerente aplicate legislațiilor din diferite domenii;
- (f) se vor înregistra progrese semnificative în privința adaptării la efectele schimbărilor climatice.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se implementeze politica UE în domeniul calității aerului, actualizată în conformitate cu cele mai recente date științifice, precum și măsuri de combatere a cauzelor poluării atmosferice.
- (b) să se implementeze politica UE în domeniul poluării fonice, actualizată în conformitate cu cele mai recente date științifice, precum și măsuri de combatere a cauzelor poluării fonice.
- (c) să se intensifice eforturile de implementare a Directivei privind apa potabilă, în special în cazul micilor furnizori de apă potabilă, precum și a Directivei privind apa de scăldat;
- (d) să se elaboreze o strategie a UE pentru un mediu netoxic, care să se sprijine pe o bază de cunoștințe cuprinzătoare privind nivelurile de expunere și de toxicitate ale substanțelor chimice și care să conducă la inovare în materie de substitute sustenabile;
- (e) să se adopte de comun acord și să se implementeze o strategie a UE pentru adaptarea la schimbările climatice, inclusiv să se integreze aspecte legate de adaptarea la schimbările climatice și de gestionarea riscurilor de dezastre în principalele inițiative și sectoare strategice ale UE.

CADRUL PERMISIV

53. Pentru atingerea acestor obiective tematice prioritare va fi nevoie de un cadru permisiv care să sprijine măsuri eficace. Vor fi luate măsuri pentru ameliorarea a patru piloni esențiali ai acestui cadru permisiv: îmbunătățirea modului de implementare a legislației UE în domeniul mediului la nivelul întregii Uniuni; consolidarea bazei de cunoștințe științifice pentru politica în domeniul mediului; protejarea investițiilor și crearea stimulentei adecvate pentru protecția mediului; și, în fine, îmbunătățirea integrării problemelor de mediu și a coerenței politice atât în cadrul politicii în domeniul mediului, cât și cu alte politici. Aceste măsuri orizontale

vor aduce politicii UE în domeniul mediului beneficii care depășesc domeniul de aplicare și intervalul de timp rezervat prezentului program.

Obiectivul prioritar nr. 4: Sporirea la maximum a beneficiilor legislației UE în domeniul mediului

54. Beneficiile obținute din garantarea implementării efective a legislației UE în domeniul mediului sunt de trei feluri: crearea unor condiții de concurență echitabilă pentru actorii economici care funcționează în cadrul pieței interne, stimularea inovării și promovarea avantajului primului venit pentru societăți europene din numeroase sectoare. Costurile aferente neimplementării legislației sunt, prin contrast, ridicate, estimate în mare la aproximativ 50 de miliarde EUR pe an, inclusiv costuri legate de cazurile de încălcări ale dreptului UE⁶⁰. Numai în anul 2009 s-au înregistrat 451 de cazuri de încălcări ale legislației UE în domeniul mediului. De asemenea, Comisia primește numeroase plângeri trimise direct de cetățenii UE, dintre care multe ar putea fi soluționate mai bine la nivelul statelor membre sau la nivel local.
55. Prin urmare, în anii următori, se va acorda prioritate îmbunătățirii implementării *acquis*-ului UE în domeniul mediului la nivelul statelor membre. Există diferențe semnificative în privința implementării între statele membre și în interiorul acestora. Este necesar ca factorii implicați în implementarea legislației în domeniul mediului la nivel național, regional și local să posede cunoștințele și cu capacitatea necesară pentru îmbunătățirea beneficiilor obținute de pe urma aplicării acestei legislații.
56. Numărul mare de încălcări, plângeri și petiții din domeniul mediului demonstrează că este nevoie de un sistem funcțional și eficace de control și echilibru la nivel național pentru a contribui la identificarea și soluționarea problemelor legate de implementare, precum și de măsuri care să le împiedice în primul rând să apară. În această privință, eforturile care se vor depune până în 2020 se vor concentra asupra îmbunătățirilor din patru sectoare principale.
57. În primul rând, modul de colectare și de diseminare a cunoștințelor privind implementarea va fi îmbunătățit pentru a ajuta publicul larg și profesioniștii din domeniul mediului să înțeleagă pe deplin modul în care angajamentele Uniunii sunt puse în practică la nivelul administrațiilor naționale și locale⁶¹. Fiecare stat membru va beneficia de asistență pentru provocările în materie de implementare care îi sunt specifice, în mod similar cu abordarea personalizată urmată în cadrul procesului Semestrul European. De exemplu, vor fi elaborate acorduri de parteneriat între Comisie și statele membre privind implementarea, care vor aborda aspecte precum sprijinul financiar pentru implementare și sisteme de informații mai bune pentru a ține evidența progreselor.
58. În al doilea rând, UE va extinde cerințele privind inspecțiile și supravegherea la întreaga legislație a UE în domeniul mediului și le va completa cu o capacitate la nivelul UE care să poată aborda situații în care există motive întemeiate de îngrijorare.

⁶⁰ „The costs of not implementing the environmental *acquis*” („Costurile neimplementării *acquis*-ului în domeniul mediului”) (COWI, 2011).

⁶¹ COM(2012) 95, JO C 171, 16.06.2012.

59. În al treilea rând, va fi îmbunătățit modul în care sunt tratate și rezolvate plângerile referitoare la implementarea legislației UE în domeniul mediului.
60. În al patrulea rând, cetățenii vor obține un acces mai bun la justiție în probleme de mediu și protecție juridică eficace în conformitate cu tratatele internaționale și cu evoluțiile determinate de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona și de jurisprudența recentă a Curții Europene de Justiție. De asemenea, reglementarea extrajudiciară a conflictelor va fi promovată ca o alternativă la litigii.
61. Standardul general al guvernantei de mediu din întreaga UE va fi îmbunătățit în continuare, prin creșterea cooperării la nivelul UE între profesioniști din domeniul protecției mediului (cum ar fi avocați publici, inspectori, procurori, mediatori și judecători) și prin încurajarea acestora să facă schimb de bune practici.
62. Pe lângă că ajută statele membre să se conformeze mai bine normelor⁶², Comisia va continua să își respecte angajamentul de a se asigura că legislația este adecvată scopului și reflectă cele mai recente date științifice. În general, obligațiile juridice care sunt suficient de clare și de precise vor fi integrate în regulamente, care au efecte directe și măsurabile și determină mai puține inconsecvențe în implementare. Comisia va recurge tot mai frecvent la tablouri de bord și la alte mijloace de monitorizare a progreselor realizate de statele membre în implementarea anumitor acte legislative.
63. Pentru a spori la maximum beneficiile legislației UE în domeniul mediului, programul garantează că, până în 2020:
- (a) cetățenii UE vor avea acces la informații clare privind modul în care se implementează legislația UE în domeniul mediului;
 - (b) implementarea anumitor acte legislative va fi îmbunătățită;
 - (c) va fi consolidată respectarea legislației UE în domeniul mediului la toate nivelurile administrative și vor fi garantate condiții de concurență echitabile în cadrul pieței interne;
 - (d) cetățenii vor avea mai multă încredere în legislația UE în domeniul mediului;
 - (e) va fi facilitată aplicarea principiului unei protecții juridice eficace pentru cetățeni și pentru organizațiile acestora.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se stabilească, la nivel național, sisteme care să disemineze activ informații despre modul în care se implementează legislația UE în domeniul mediului, cuplate cu o imagine de ansamblu la nivelul UE a performanțelor statelor membre individuale;

⁶² COM(2008) 773, JO C 76, 25.3.2010.

- (b) să se încheie acorduri de parteneriat pentru implementare între statele membre și Comisie.
- (c) să se extindă criteriile obligatorii aplicabile inspecțiilor și supravegherii eficace efectuate de statele membre la întreaga legislație a UE în domeniul mediului și să fie dezvoltată o capacitate complementară la nivelul UE pentru a aborda situații în care există motive întemeiate de îngrijorare, cu sprijinul rețelilor de profesioniști;
- (d) să se stabilească, la nivel național, mecanisme coerente și eficace pentru tratarea plângerilor legate de implementarea legislației UE în domeniul mediului;
- (e) să se asigure că dispozițiile naționale privind accesul la justiție reflectă jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și să fie promovată reglementarea extrajudiciară a conflictelor ca mijloc de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor din domeniul mediului.

Obiectivul prioritar nr. 5: Îmbunătățirea bazei de cunoștințe pentru politica în domeniul mediului

- 64. Cunoștințele necesare politicii UE în domeniul mediului se bazează pe monitorizarea mediului înconjurător, pe date, indicatori și evaluări legate de implementarea legislației UE, precum și pe cercetarea științifică formală și pe inițiative științifice cetățenești. S-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește consolidarea acestei baze de cunoștințe, sensibilizarea opiniei publice și îmbunătățirea încrederii factorilor de decizie și a publicului în abordarea bazată pe cunoștințe a politicii, facilitând, în rândul acestora, înțelegerea provocărilor în materie de mediu și societale.
- 65. Ar trebui luate măsuri la nivelul UE și la nivel internațional pentru a consolida și a ameliora în continuare interfața științifică a politicii în domeniul mediului, de exemplu prin numirea unor consultanți științifici principali, ceea ce Comisia și unele state membre au și făcut deja.
- 66. Cu toate acestea, ritmul evoluțiilor actuale și incertitudinile care planează asupra tendințelor viitoare probabile impun măsuri suplimentare pentru menținerea și consolidarea acestei baze de cunoștințe în vederea garantării faptului că politica UE va continua să se bazeze pe o înțelegere solidă a stării mediului, a opțiunilor posibile de reacție și a consecințelor acestora.
- 67. În ultimele decenii, modul de colectare și de utilizare a informațiilor și statisticilor de mediu s-a îmbunătățit, atât la nivelul UE și al statelor membre, cât și la nivel mondial. Cu toate acestea, colectarea și calitatea datelor rămân variabile, iar multitudinea de surse pot face dificil accesul la acestea. Prin urmare, este nevoie de investiții permanente pentru a se asigura, pentru factorii implicați în definirea și implementarea politicii, disponibilitatea și accesibilitatea unor date și indicatori credibili, comparabili și de o calitate garantată. Sistemele de informații despre mediu trebuie concepute astfel încât să permită încorporarea cu ușurință a unor noi informații legate de teme emergente.

68. Implementarea aprofundată a principiului „produ o dată, utilizează des” care stă la baza sistemului partajat de informații referitoare la mediu⁶³, precum și a abordărilor și standardelor comune privind obținerea și colanarea informațiilor spațiale în cadrul sistemelor INSPIRE⁶⁴ și GMES⁶⁵ va contribui la evitarea duplicării eforturilor și la eliminarea sarcinilor administrative inutile ale autorităților publice, la fel ca eforturile de a simplifica obligațiile de raportare în temeiul diferitelor acte legislative. Statele membre ar trebui să faciliteze și mai mult accesul publicului informațiile colectate pentru evaluarea impacturilor planurilor, programelor și proiectelor asupra mediului (de exemplu, prin evaluări ale impactului asupra mediului sau prin evaluări strategice ale impactului).
69. Cunoștințele prezintă încă lacune semnificative, unele dintre acestea fiind importante pentru obiectivele prioritare ale prezentului program. Prin urmare, pentru a se asigura că autoritățile publice și întreprinderile dispun de o bază solidă pentru a lua decizii care să reflecte adevăratele beneficii și costuri sociale, economice și de mediu, este esențial să se investească în activități de cercetare mai aprofundată pentru a elimina aceste lacune. Există patru lacune principale:
- Sunt necesare activități de cercetare avansată pentru a elimina lacunele în ceea ce privește datele și informațiile, precum și instrumente de modelizare adecvate pentru a înțelege mai bine aspectele complexe legate de schimbările pe care le suferă mediul, cum ar fi schimbările climatice și impacturile dezastrelor, implicațiile dispariției speciilor pentru serviciile ecosistemice, pragurile de mediu și punctele critice ecologice. Deși cunoștințele disponibile oferă garanții totale pentru luarea de măsuri de precauție în aceste sectoare, cercetarea aprofundată a limitelor planetare, a riscurilor sistemice și a capacității planetei noastre de a le face față va sprijini dezvoltarea celor mai adecvate reacții. Acestea ar trebui să includă investiții în eliminarea lacunelor existente în ceea ce privește datele și cunoștințele, cartografierea și evaluarea serviciilor ecosistemice, înțelegerea rolului biodiversității în susținerea acestora și a modului lor de adaptare la schimbările climatice.
 - Tranziția către o economie verde favorabilă incluziunii necesită analizarea corespunzătoare a interacțiunii dintre factorii socioeconomi și de mediu. Dacă înțelegem mai bine modelele de producție și de consum sustenabile, modul în care pot fi evaluate mai precis costurile acțiunii sau inacțiunii, modul în care schimbarea comportamentului individual și societal contribuie la obținerea de rezultate în materie de protecție a mediului și modul în care mediul înconjurător al Europei este afectat de megatendențele globale, putem contribui la o mai bună orientare a inițiativelor de politică către eficientizarea utilizării resurselor și atenuarea presiunilor asupra mediului.
 - Persistă incertitudini cu privire la implicațiile perturbatorilor endocrini, ale amestecurilor, ale substanțelor chimice care intră în componența produselor și

⁶³ COM(2008) 46, JO C 118, 15.5.2008.

⁶⁴ Directiva 2007/2/CE de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Europa (INSPIRE), JO L 108, 25.4.2007.

⁶⁵ Regulamentul nr. 911/2010/UE privind Programul european de monitorizare a Pământului (GMES), JO L 276, 20.10.2010.

ale nanomaterialelor pentru sănătatea umană și pentru mediu. Eliminarea acestor lacune poate accelera procesul decizional și poate permite elaborarea ulterioară a *acquis*-ului în domeniul substanțelor chimice pentru a-l orienta mai bine către sectoarele care fac obiectul preocupărilor, stimulând totodată utilizarea mai sustenabilă a substanțelor chimice. O mai bună înțelegere a factorilor de mediu care afectează sănătatea umană ar permite luare de măsuri strategice preventive.

- Asigurarea contribuției tuturor sectoarelor la eforturile de combatere a schimbărilor climatice necesită o imagine de ansamblu clară a măsurătorilor, a activităților de monitorizare și a colectării de date privind GES, care sunt în prezent incomplete în ceea ce privește sectoarele principale, precum agricultura.

Inițiativa Orizont 2020 va furniza oportunitatea de a concentra eforturile de cercetare și de a valorifica potențialul de inovare al Europei prin reunirea resurselor și a cunoștințelor din diferite domenii și discipline din UE și de pe plan internațional.

70. Problemele noi și emergente cauzate de evoluțiile tehnologice, mai rapide decât cele din domeniul politicilor, precum nanomaterialele, sursele de energie neconvenționale, captarea și stocarea dioxidului de carbon și undele electromagnetice, generează provocări în materie de gestionare a riscurilor și pot da naștere unor interese, necesități și așteptări conflictuale. La rândul său, acest lucru poate duce la creșterea preocupărilor în rândul publicului și la ostilitatea potențială a acestuia față de noile tehnologii. Prin urmare, este necesar să se asigure o dezbatere explicită, mai largă, la nivelul întregii societăți, cu privire la riscurile pentru mediu și la posibilele compromisuri în materie pe care suntem gata să le acceptăm pe baza unor informații uneori incomplete sau nesigure legate de riscurile emergente și de modul în care acestea ar trebui gestionate. O abordare sistematică a gestionării riscurilor la adresa mediului va duce la ameliorarea capacității UE de a identifica și de a lua măsuri la timp cu privire la evoluțiile tehnologice, oferind totodată garanții publicului.
71. Pentru a îmbunătăți baza de cunoștințe pentru legislația UE în domeniul mediului, programul garantează că, până în 2020:
- (a) factorii de decizie și întreprinderile vor dispune de o bază mai bună pentru elaborarea și implementarea politicilor climatice și de mediu, inclusiv pentru măsurarea costurilor și beneficiilor;
 - (b) vom înțelege și vom putea să evaluăm și să gestionăm mult mai bine riscurile emergente pentru mediu și climă;
 - (c) interfața științifică a politicii în domeniul mediului va fi consolidată.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) ca eforturile de cercetare la nivelul UE și al statelor membre să fie coordonate și orientate către abordarea principalelor lacune din cunoștințele despre mediu, inclusiv riscurile pe care le implică punctele critice ecologice;
- (b) să se adopte o abordare sistematică a gestionării riscurilor;

- (c) să se simplifice, să se raționalizeze și să se modernizeze colectarea, gestionarea și partajarea datelor și informațiilor privind mediul și schimbările climatice.

Obiectivul prioritar nr. 6: Asigurarea de investiții pentru politica în domeniul mediului și al climei și stabilirea corectă a prețurilor

72. Eforturile necesare pentru atingerea obiectivelor stabilite mai sus vor necesita investiții adecvate din surse publice și private. Totodată, în timp ce multe țări se străduiesc să facă față crizei economice și financiare, nevoia de reforme economice și scăderea datoriilor publice oferă noi oportunități de trecere rapidă la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon.
73. Atragerea investițiilor în unele sectoare este dificilă în prezent din cauza absenței semnalelor de preț de pe piață sau din cauza semnalelor de preț denaturate, rezultate din contabilizarea incorectă a costurilor de mediu sau din acordarea de subvenții publice pentru activități dăunătoare mediului.
74. Va trebui ca Uniunea și statele membre să creeze condițiile necesare pentru a garanta abordarea în mod adecvat a externalităților de mediu și transmiterea unor semnale corecte sectorului privat, ținând seama în mod corespunzător de eventualele impacturi sociale negative. Acest lucru va implica aplicarea mai sistematică a principiului „poluatorul plătește”, prin eliminarea treptată a subvențiilor dăunătoare mediului și prin deplasarea presiunii fiscale de pe piața muncii către poluatori. Pe măsură ce resursele naturale se împrăștiează tot mai mult, renta și profiturile economice asociate proprietății asupra acestora sau utilizării lor exclusive pot crește. Intervenția publică în vederea garantării faptului că aceste rente nu sunt excesive și că se ține seama de externalități va determina o utilizare mai eficientă a acestor resurse și va contribui la evitarea denaturării pieței, generând totodată venituri publice. Prioritățile în materie de protecție a mediului și de combatere a schimbărilor climatice vor fi realizate în cadrul Semestrului European, unde acestea sunt importante pentru perspectivele de creștere sustenabilă ale statelor membre individuale, cărora le sunt adresate recomandări specifice. Alte instrumente bazate pe piață, precum plățile pentru serviciile ecosistemice, ar trebui utilizate mai extensiv la nivelul UE și la nivel național pentru a stimula implicarea sectorului privat și gestionarea sustenabilă a capitalului natural.
75. Sectorul privat ar trebui, de asemenea, să fie încurajat să profite de oportunitățile oferite în noul cadru financiar al UE pentru a-și accelera implicarea în eforturile de atingere a obiectivelor de mediu și climatice, în special în ceea ce privește activitățile de ecoinovare și adoptarea de noi tehnologii, acordându-se o atenție specială IMM-urilor. Inițiativele public-privat în domeniul ecoinovării ar trebui promovate în cadrul parteneriatelor europene pentru inovare, cum este Parteneriatul pentru inovare în domeniul apei⁶⁶. Prin intermediul noului cadru pentru instrumente financiare inovatoare, ar trebui facilitat accesul sectorului privat la finanțare pentru investiții în domeniul mediului – mai ales în materie de biodiversitate și de combatere a

⁶⁶ COM(2012) 216.

schimbărilor climatice. Întreprinderile europene ar trebui să fie încurajate în continuare să facă publice informațiile privind mediul în cadrul raportării lor financiare, într-o măsură mai mare decât prevede legislația UE în vigoare⁶⁷.

76. În propunerile sale pentru cadrul financiar multianual 2014-2020 al UE, Comisia a îmbunătățit integrarea obiectivelor de mediu și climatice în toate instrumentele de finanțare ale UE pentru a oferi statelor membre oportunități de atingere a unor obiective conexe. De asemenea, Comisia a propus creșterea cheltuielilor aferente combaterii schimbărilor climatice la cel puțin 20% din întregul buget. În principalele domenii de politică, cum ar fi agricultura, Comisia a propus creșterea stimulentei acordate agricultorilor pentru a furniza bunuri și servicii benefice pentru mediu, precum și crearea unor condiții de mediu corespunzătoare. Dacă aceste propuneri vor fi acceptate, politicilor UE li se vor aloca resurse financiare coerente pentru implementare și vor fi disponibile fonduri suplimentare pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice, ceea ce va genera în mod eficace beneficii concrete și coerente la nivel local și regional.
77. Dincolo de această integrare, includerea „proiectelor integrate” în programul LIFE va permite combinarea fondurilor și o mai bună aliniere a acestora la prioritățile de politică într-un mod mai strategic și mai rentabil, pentru sprijinirea măsurilor.
78. Creșterea capitalului Băncii Europene de Investiții (BEI), ca parte a Pactului pentru creștere economică și locuri de muncă 2012, oferă surse suplimentare de investiții⁶⁸.
79. Experiența dobândită în perioada de programare 2007-2013 demonstrează că, deși pentru protecția mediului sunt disponibile fonduri substanțiale, absorbția lor la nivel național și regional din primii ani a fost foarte eterogenă, ceea ce a reprezentat un pericol potențial pentru atingerea obiectivelor convenite. Pentru a evita repetarea acestei experiențe, statele membre ar trebui să integreze obiectivele de mediu și climatice în strategiile și programele lor de finanțare a politicii de coeziune economică, socială și teritorială, a politicii de dezvoltare rurală și a politicii în domeniul maritim, să acorde prioritate absorbției timpurii a fondurilor pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice și să consolideze capacitatea a organismelor de implementare de a realiza investiții rentabile și sustenabile, în vederea asigurării sprijinului financiar adecvat necesar investițiilor în aceste sectoare.
80. În plus, cheltuielile legate de biodiversitate și de climă sunt dificil de monitorizat. Pentru a se evalua progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea acestor obiective, ar trebui instituit un sistem de monitorizare și raportare, bazat pe metodologia OCDE („reperle Rio”). Acest lucru este important din perspectiva efortului global al UE legat de acordurile multilaterale privind combaterea schimbărilor climatice și biodiversitatea. În acest context, UE va contribui la procesul interguvernamental, lansat cu ocazia Summitului Rio+20, de evaluare a necesităților de finanțare și va propune opțiuni cu privire la o strategie eficace de finanțare a dezvoltării durabile.

⁶⁷ COM(2011) 681, JO C 37, 10.2.2012.

⁶⁸ EUCO 76/12.

81. Ar trebui continuate eforturile de elaborare a unor indicatori pentru monitorizarea progreselor economice care completează și depășesc PIB-ul. Asigurarea unor investiții transparente și sustenabile depinde de evaluarea corectă a valorii bunurilor de mediu. Vor fi necesare eforturi suplimentare de măsurare a valorii ecosistemelor noastre și a costurilor aferente declinului acestora, precum și stimulente corespunzătoare, pentru a se putea lua decizii informate în materie de politici și de investiții. Vor trebui accelerate eforturile de elaborare a unui sistem de conturi privind mediul, inclusiv conturi fizice și monetare pentru capitalul natural și serviciile ecosistemice. Acest lucru sprijină concluziile Summitului Rio+20, în care se recunoaște necesitatea unor măsuri mai ample de progres pentru a evalua nivelul bunăstării și al sustenabilității, care să completeze produsul intern brut.
82. În vederea asigurării de investiții pentru politica în domeniul mediului și pentru politicile climatice și în vederea fixării corecte a prețurilor, programul garantează că, până în 2020:
- (a) obiectivele politicii în domeniul mediului și al politicilor climatice vor fi atinse în mod rentabil și vor fi sprijinite de o finanțare adecvată.
 - (b) va crește finanțarea cheltuielilor legate de protecția mediului și de combaterea schimbărilor climatice în sectorul privat.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se elimine progresiv subvențiile pentru activități dăunătoare mediului, să se utilizeze mai frecvent instrumentele bazate pe piață, inclusiv impozitarea, fixarea prețurilor și taxarea și să se extindă piețele pentru servicii și bunuri de mediu, ținând seama în mod corespunzător de eventualele impacturi sociale negative;
- (b) să se faciliteze accesul la instrumente financiar inovatoare și la fondurile pentru ecoinovare;
- (c) ca prioritățile în materie de protecție a mediului și de combatere a schimbărilor climatice să se reflecte în mod adecvat în cadrul politicilor care sprijină coeziunea economică, socială și teritorială;
- (d) să se depună eforturi speciale pentru a se asigura utilizarea integrală și eficientă a fondurilor disponibile ale Uniunii pentru acțiuni în domeniul mediului, inclusiv prin ameliorarea considerabilă a absorbției timpurii a acestor fonduri în temeiul cadrului financiar multianual 2014-2020 al Uniunii și prin alocarea a 20% din buget pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea prin integrarea politicilor climatice și în legătură cu indicatori clari, prin stabilirea de obiective, monitorizare și raportare.
- (e) să se elaboreze și să se aplice, până în 2014, un sistem de raportare și de monitorizare a cheltuielilor legate de mediu în cadrul bugetului UE, în special în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice și biodiversitatea;
- (f) să se integreze aspecte legate de mediu și climă în procesul Semestrul European, acolo unde acest lucru este important pentru perspectivele de

creștere sustenabilă ale statelor membre și adecvat pentru recomandările specifice fiecărei țări;

- (g) să se elaboreze și să se aplice indicatori alternativi care să completeze și să depășească PIB-ul, pentru a monitoriza cât de sustenabile sunt progresele realizate și să se continue eforturile de integrare a indicatorilor economici cu indicatorii de mediu și sociali, inclusiv contabilizarea capitalului natural.

Obiectivul prioritar nr. 7: Îmbunătățirea integrării problemelor de mediu și a coerenței politicilor

- 83. Deși integrarea preocupărilor privind protecția mediului în alte politici și activități ale UE a fost prevăzută în tratate încă din 1997, starea generală a mediului înconjurător din Europa indică faptul că progresele înregistrate până în prezent, deși acceptabile în unele sectoare, nu au fost suficiente pentru a inversa toate tendințele negative. Atingerea multora dintre obiectivele prioritare ale prezentului program va necesita o integrare și mai eficace a considerentelor de mediu și climatice în alte politici, precum și abordări comune mai coerente la nivelul politicilor, care să genereze beneficii multiple. Acest lucru ar trebui să contribuie la garantarea gestionării din timp a compromisurilor dificile, mai degrabă decât în etapa de implementare, și a posibilității de atenuare mai eficace a impacturilor inevitabile. Dacă sunt corect aplicate, Directiva privind evaluarea strategică a impactului⁶⁹ și Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului⁷⁰ reprezintă instrumente eficace pentru asigurarea integrării cerințelor în materie de protecție a mediului atât în planuri și programe, cât și în proiecte. Autoritățile locale și regionale, care sunt în general responsabile pentru luarea deciziilor privind exploatarea terenurilor și a zonelor marine, joacă un rol deosebit de important în evaluarea impacturilor asupra mediului și în protejarea, conservarea și sporirea capitalului natural, tot în scopul creșterii rezilienței la impacturile schimbărilor climatice și la dezastrele naturale.
- 84. Expansiunea preconizată a rețelilor energetice și de transport, inclusiv infrastructura offshore, va trebui să fie compatibilă cu necesitățile și obligațiile în materie de protecție a naturii și de adaptare la schimbările climatice. Încorporarea infrastructurii verzi în planuri și programe conexe poate contribui la eliminarea fragmentării habitatelor și la conservarea sau refacerea conectivității ecologice, poate spori reziliența ecosistemelor și, prin urmare, poate asigura furnizarea permanentă a serviciilor ecosistemice, inclusiv sechestrarea dioxidului de carbon și adaptarea la schimbările climatice, oferind totodată cetățenilor medii și spații de recreere mai sănătoase.
- 85. Acest program include o serie de obiective prioritare concepute pentru a spori integrarea. În propunerile sale privind reforma PAC, a PCP, a rețelilor trans-europene (TEN) și a politicii de coeziune, Comisia a inclus măsuri de sprijinire în continuare a integrării și sustenabilității mediului. Pentru ca prezentul program să dea rezultatele scontate, aceste politici ar trebui să contribuie în continuare la atingerea

⁶⁹ Directiva 2001/42/CE, JO L 197, 21.7.2001.

⁷⁰ Directiva 85/337/CE, JO L 175, 5.7.1985.

obiectivelor legate de mediu. În mod similar, eforturile menite inițial să aducă îmbunătățiri în materie de mediu ar trebui concepute astfel încât să aducă beneficii conexe și altor politici, ori de câte ori este posibil. De exemplu, eforturile de refacere a ecosistemelor pot fi orientate astfel încât să favorizeze habitatele și speciile și sechestrarea dioxidului de carbon, îmbunătățind totodată furnizarea de servicii ecosistemice vitale pentru multe sectoare economice, cum ar fi polenizarea sau purificarea apei pentru agricultură, și contribuind la crearea de locuri de muncă ecologice.

86. Pentru a îmbunătăți integrarea aspectelor de mediu și coerența politicilor, programul garantează că, până în 2020:

- (a) politicile sectoriale de la nivelul UE și al statelor membre vor fi elaborate și implementate astfel încât să contribuie la atingerea obiectivelor relevante legate de mediu și de climă.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se integreze condițiile și stimulentele legate de mediu și de climă în inițiativele de politică, inclusiv revizuirii și reforme ale politicii existente, precum și inițiative noi, la nivelul UE și al statelor membre;
- (b) să se efectueze evaluări ex-ante sistematice ale impacturilor sociale, economice și de mediu ale inițiativelor de politică la nivelul UE și al statelor membre, pentru a se asigura coerența și eficacitatea acestora.

SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR LOCALE, REIONALE ȘI MONDIALE

Obiectivul prioritar nr. 8: Ameliorarea sustenabilității orașelor din UE

87. UE este dens populată și, până în 2020, probabil că 80% din populația UE va locui în zone urbane și periurbane. Calitatea vieții va fi direct influențată de starea mediului urban. Impacturile orașelor asupra mediului se resimt și dincolo de limitele fizice ale acestora, întrucât orașele se bazează într-o foarte mare măsură pe zonele periurbane și rurale atât pentru a-și satisface cererea de alimente, de energie, de spațiu și de resurse, cât și pentru a depozita deșeurile.

88. Majoritatea orașelor se confruntă cu un ansamblu central de probleme de mediu, inclusiv calitatea slabă a aerului, nivelurile ridicate de zgomot, emisiile de GES, deficitul de apă, incendii și furtuni, situri contaminate, situri industriale dezafectate și deșeuri. În același timp, orașele din UE stabilesc standardele în ceea ce privește sustenabilitatea urbană și sunt adesea primele care găsesc soluții inovatoare la provocările din domeniul mediului⁷¹. Un număr tot mai mare de orașe europene pun sustenabilitatea mediului în centrul strategiilor lor de dezvoltare urbană.

⁷¹ A se vedea, de exemplu, raportul „Cities of tomorrow” („Orașele de mâine”) (Comisia Europeană, 2011) și SWD(2012) 101.

89. Cetățenii UE, fie că locuiesc la oraș, fie că locuiesc la țară, beneficiază de o serie de politici și inițiative ale UE care sprijină dezvoltarea durabilă a zonelor urbane. Totuși, în acest scop, este nevoie de coordonare eficace și eficientă între diferitele niveluri ale administrației și dincolo de limitele administrative, precum și de implicarea sistematică a autorităților regionale și locale în planificarea, formularea și elaborarea politicilor cu impact asupra calității mediului urban. Mecanismele de coordonare consolidate la nivel național și regional propuse în cadrul Cadrului strategic comun pentru următoarea perioadă de finanțare și crearea unei „Platforme de dezvoltare urbană”⁷² ar contribui la garantarea acestui lucru și vor implica mai multe grupuri de părți interesate și publicul larg în deciziile care îi vizează. Autoritățile locale și regionale vor beneficia, de asemenea, de dezvoltarea în continuare a unor instrumente pentru simplificarea colectării și a gestionării datelor privind mediul și pentru facilitarea schimbului de informații și de bune practici, precum și eforturile de ameliorare a implementării legislației în domeniul mediului la nivelul Uniunii, la nivel național și la nivel local⁷³. Acest lucru este în conformitate cu angajamentul luat cu ocazia Summitului Rio+20 de a promova o abordare integrată a planificării, construirii și gestionării unor orașe și așezări urbane sustenabile. Abordările integrate privind amenajarea teritoriului urban, în care se țin seama atât de considerente de mediu pe termen lung, cât și de provocări economice și sociale, sunt esențiale pentru garantarea faptului că în comunitățile urbane se poate trăi și lucra în mod sustenabil, eficient și sănătos.
90. UE ar trebui să promoveze în continuare și, dacă este cazul, să extindă inițiativele existente care sprijină inovarea și bunele practici în orașe, colaborarea în rețea și schimburile dintre acestea și care încurajează orașele să își valorifice poziția de lideri ai dezvoltării durabile urbane⁷⁴. Instituțiile UE și statele membre ar trebui să faciliteze și să încurajeze absorbția fondurilor UE disponibile în cadrul politicii de coeziune și a altor fonduri pentru a sprijini eforturile orașelor de a consolida dezvoltarea durabilă urbană, pentru a sensibiliza populația și pentru a încuraja implicarea actorilor locali⁷⁵. Elaborarea unui set de criterii de sustenabilitate pentru orașe și adoptarea acestora de comun acord ar oferi o bază comună de referință pentru astfel de inițiative și ar promova o abordare coerentă și integrată privind dezvoltarea durabilă urbană.
91. Pentru a spori sustenabilitatea orașelor din UE, programul garantează că, până în 2020:
- (a) majoritatea orașelor din UE vor implementa politici de planificare și design urban sustenabil.

În acest scop, este necesar, în special:

⁷² COM(2011) 615, JO C 37, 10.2.2012.

⁷³ De exemplu, Sistemul de informații privind apa (WISE), Sistemul de informații pentru Europa privind biodiversitatea (BISE) și Platforma europeană de adaptare la schimbările climatice (CLIMATE-ADAPT).

⁷⁴ Printre exemple se numără Parteneriatul european pentru inovare privind orașele și comunitățile inteligente, C(2012) 4701, premiul „Capitala europeană verde” și inițiativa de programare în comun din domeniul cercetării „Europa urbană”.

⁷⁵ Comisia a propus să aloce minimum 5% din Fondul european pentru dezvoltare regională (FEDER) în fiecare stat membru pentru a finanța dezvoltarea durabilă urbană integrată.

- (a) să se definească și să se convină asupra unui set de criterii de evaluare a performanței de mediu a orașelor, ținând seama de impacturile economice și sociale;
- (b) să se asigure informarea orașelor cu privire la finanțarea măsurilor de ameliorare a sustenabilității urbane, precum și accesul lor la această finanțare.

Obiectivul prioritar nr. 9: Creșterea eficacității UE în confruntarea cu provocările de mediu la nivel regional și mondial

92. Sustenabilitatea mediului este esențială pentru reducerea sărăciei și pentru asigurarea calității vieții și a creșterii economice⁷⁶. Cu ocazia Summitului Rio+20, liderii mondiali și-au reafirmat angajamentul față de dezvoltarea durabilă și au recunoscut atât faptul că economia verde favorabilă incluziunii este un instrument important pentru realizarea dezvoltării durabile, cât și rolul crucial al unui mediu sănătos în asigurarea securității alimentare și în reducerea sărăciei. Având în vedere creșterea populației într-o lume tot mai urbanizată, aceste provocări vor include nevoia de acțiune în legătură cu apa, cu oceanele, cu terenurile și ecosistemele sustenabile, cu utilizarea eficientă a resurselor (în special a deșeurilor), cu energia sustenabilă și cu schimbările climatice, inclusiv prin eliminarea subvențiilor pentru combustibilii fosili. Aceste provocări vor trebui soluționate prin abordări adaptate la nivel local, național sau la nivelul Uniunii, fiind necesară totodată participarea angajată la eforturile internaționale de elaborare a soluțiilor necesare pentru a se asigura dezvoltarea durabilă la nivel mondial.
93. Va trebui ca prioritățile de politică internă și externă ale Uniunii și ale statelor sale membre să reflecte concluziile Summitului Rio+20. De asemenea, Uniunea ar trebui să sprijine crearea unui forum politic la nivel înalt care să înlocuiască progresiv Comisia pentru dezvoltare durabilă și să monitorizeze implementarea concluziilor Summitului Rio+20.
94. Multe dintre obiectivele prioritare stabilite în prezentul program pot fi atinse integral în cadrul unei abordări globale și în cooperare cu țări partenere. De aceea, Uniunea și statele sale membre ar trebui să se angajeze în procese relevante la nivel internațional, regional și bilateral într-un mod puternic, orientat, unit și coerent. Ele ar trebui să continue promovarea unui cadru eficace, bazat pe norme, pentru politica în domeniul mediului la nivel mondial, completat de o abordare mai eficace și mai strategică, în care dialogurile și cooperarea bilaterală și regională la nivel politic sunt adaptate în favoarea partenerilor strategici ai Uniunii⁷⁷, al țărilor candidate și învecinate și, respectiv, al țărilor în curs de dezvoltare, sprijinit de finanțare adecvată.
95. Intervalul de timp acoperit de prezentul program corespunde etapelor principale ale politicii internaționale în domeniul climei, al biodiversității și al substanțelor chimice. Pentru a menține temperatura sub pragul de 2°C, emisiile globale de GES trebuie reduse cu cel puțin 50% față de nivelurile din 1990 până în 2050. Cu toate

⁷⁶ Raport privind dezvoltarea umană (PNUD, 2011).

⁷⁷ Brazilia, Canada, China, India, Japonia, Mexic, Rusia, Africa de Sud, Coreea de Sud și Statele Unite, precum și alte țări G20 (i.e. Argentina, Australia, Indonezia, Arabia Saudită și Turcia).

acestea, părțile la CCONUSC s-au angajat să realizeze numai jumătate din reducerile de emisii necesare până în 2020⁷⁸. În absența unei acțiuni mai hotărâte la nivel mondial, schimbările climatice nu vor putea fi combătute eficient. Chiar și în cel mai bun scenariu, țările se vor confrunta cu impacturile inevitabile ale schimbărilor climatice din cauza emisiilor istorice de GES și vor trebui să elaboreze strategii de adaptare la schimbările climatice. În cadrul Platformei de la Durban pentru o acțiune consolidată, urmează să fie convenit până în 2015 și implementat până în 2020 un acord cuprinzător și solid, aplicabil tuturor părților. UE va rămâne angajată proactiv în acest proces, inclusiv în discuțiile privind modul de eliminare a decalajului dintre angajamentele actuale în materie de reducere a emisiilor asumate de țările în curs de dezvoltare, precum și privind acțiunile necesare pentru a rămâne pe o traiectorie a emisiilor compatibilă cu obiectivul de menținere a temperaturii sub 2°C. Analiza punerii în practică a concluziilor Summitului Rio+20 ar trebui să contribuie și la reducerea emisiilor de GES, sprijinind astfel combaterea schimbărilor climatice. În paralel, UE ar trebui să creeze și să intensifice în continuare parteneriate strategice în domeniul combaterii schimbărilor climatice și să ia măsuri suplimentare pentru a integra considerentele de mediu și climatice în politica sa de dezvoltare.

96. Obiectivele globale în materie de biodiversitate⁷⁹ din cadrul Convenției privind diversitatea biologică trebuie atinse până în 2020, ele reprezentând baza pentru oprirea și eventual inversarea declinului biodiversității la nivel mondial. UE va contribui în mod echitabil la aceste eforturi, inclusiv prin atingerea obiectivului de a dubla, până în 2015, fondurile legate de biodiversitate acordate țărilor în curs de dezvoltare și de a menține acest nivel până în 2020⁸⁰. Există deja un obiectiv global pentru 2020 în ceea ce privește gestionarea riscurilor pe care le prezintă substanțele chimice. UE va continua să joace un rol activ și constructiv, ajutând aceste procese să își atingă obiectivele.
97. UE deține un record bun în ceea ce privește calitatea de membru în acordurile multilaterale de mediu, deși mai multe state membre nu au ratificat încă acorduri esențiale. Acest lucru compromite credibilitatea UE în cadrul negocierilor conexe. Statele membre și UE ar trebui să asigure ratificarea la timp a tuturor acestor acorduri de mediu pe care le-au semnat.
98. De asemenea, UE, care este una dintre cele mai mari piețe din lume, ar trebui să își consolideze această poziție pentru a promova politici și abordări care să scadă presiunea asupra bazei mondiale de resurse naturale. Acest lucru poate fi realizat prin modificarea modelelor de consum și de producție, precum și prin garantarea faptului că politicile comerciale și cele privind piața internă sprijină atingerea obiectivelor de mediu și climatice și oferă altor țări stimulente în vederea actualizării și aplicării cadrelor și standardelor lor de reglementare în domeniul mediului. UE va continua să promoveze dezvoltarea durabilă prin negocierea și implementarea dispozițiilor specifice în cadrul acordurilor comerciale internaționale pe care le încheie și ar trebui să analizeze și alte opțiuni de politică pentru a reduce impacturile consumului din UE asupra mediului din țările terțe. Un exemplu de astfel de opțiuni de politică îl reprezintă parteneriatele privind aplicarea legislației forestiere, guvernarea și

⁷⁸ „Bridging the emissions gap” („Eliminarea decalajelor în ceea ce privește emisiile”), (PNUM, 2011).

⁷⁹ Planul strategic privind biodiversitatea 2011-2020 din cadrul Convenției privind diversitatea biologică.

⁸⁰ Decizia Convenției privind diversitatea biologică XI/4.

comerțul (FLEGT), care stabilesc un cadru pentru a garanta faptul că pe piața UE pătrunde numai lemnul recoltat în mod legal în țările partenere.

99. UE ar trebui să promoveze în continuare practicile comerciale responsabile din punctul de vedere al mediului. Noile obligații în temeiul Inițiativei UE pentru activități comerciale responsabile⁸¹ aplicabile întreprinderilor extractive și de exploatare a pădurilor primare, care prevăd raportarea plăților pe care acestea le fac guvernelor, vor duce la o mai mare transparență și responsabilitate în modul de exploatare a resurselor naturale. În calitate de furnizor principal de bunuri și servicii de mediu, UE ar trebui să promoveze standarde ecologice la nivel mondial, liberul schimb de bunuri și servicii de mediu, implementarea aprofundată a tehnologiilor favorabile mediului și climei, protecția investițiilor și a drepturilor de proprietate intelectuală, precum și schimbul de bune practici la nivel internațional.
100. Pentru a spori eficacitatea UE în ceea ce privește abordarea provocărilor în materie de mediu și de schimbări climatice de la nivel regional și mondial, programul garantează că, până în 2020:
- (a) concluziile Summitului Rio+20 vor fi pe deplin integrate în politicile externe ale UE, iar UE va contribui în mod eficace la eforturile globale de implementare a angajamentelor convenite, inclusiv a celor asumate în cadrul convențiilor de la Rio.
 - (b) UE va sprijini cu eficacitate eforturile depuse la nivel național, regional și internațional pentru a face față provocărilor de mediu și climatice și pentru a asigura dezvoltarea durabilă;
 - (c) impactul consumului din UE asupra mediului din afara granițelor sale va fi redus.

În acest scop, este necesar, în special:

- (a) să se depună eforturi în vederea adoptării unor obiective de dezvoltare durabilă care: a) să abordeze sectoarele prioritare ale unei economii verzi favorabile incluziunii și obiective de dezvoltare durabilă mai largi, precum energia, apa, securitatea alimentară, oceanele și consumul și producția sustenabile, precum și aspecte transversale cum ar fi echitatea, incluziunea socială, locurile de muncă decente, statul de drept și buna guvernare; b) să fie universal aplicabile, acoperind toate cele trei sectoare ale dezvoltării durabile; c) să fie evaluate și însoțite de obiective și de indicatori și d) să fie coerente și integrate în cadrul de dezvoltare post 2015 și să sprijine politicile climatice.
- (b) să se depună eforturi în vederea creării, în cadrul OBNU, a unei structuri mai eficiente pentru dezvoltarea durabilă, prin consolidarea PNUM în conformitate cu concluziile Summitului Rio+20, continuându-se totodată eforturile de promovare a statutului PNUM la poziția de agenție ONU și prin sprijinirea

⁸¹ Propunerile de revizuire a Directivei privind transparența, COM(2011) 683, și a Directivelor privind contabilitatea, COM(2011) 684

eforturilor actuale de creștere a sinergiilor dintre acordurile multilaterale de mediu;

- (c) să se consolideze impacturile diverselor surse de finanțare, inclusiv ale impozitării și ale mobilizării resurselor interne, ale investițiilor private, ale unor surse noi și inovatoare, precum și să se creeze opțiuni privind utilizarea ajutorului pentru dezvoltare pentru a compensa celelalte surse de finanțare în cadrul strategiei de finanțare a dezvoltării durabile, stabilite la Rio, precum și în cadrul propriilor politici ale UE, inclusiv în cadrul angajamentului internațional privind finanțarea biodiversității și a combaterii schimbărilor climatice.
- (d) ca țările partenere să fie implicate în mod mai strategic. În acest scop, cooperarea ar trebui să se concentreze asupra: 1) (cu partenerii strategici) pe promovarea celor mai bune practici în cadrul politicii și a legislației interne din domeniul mediului, precum și a convergenței în cadrul negocierilor multilaterale legate de mediu; 2) (cu țările acoperite de politica europeană de vecinătate) pe apropierea progresivă de politicile și de legislația esențială a UE în domeniul mediului și al schimbărilor climatice și pe consolidarea cooperării în scopul soluționării provocărilor de mediu și climatice; 3) (cu țările în curs de dezvoltare) pe sprijinirea eforturilor acestora de protecție a mediului, de combatere a schimbărilor climatice și de reducere a dezastrelor naturale, precum și pe implementarea angajamentelor internaționale în domeniul mediului, ca o contribuție la reducerea sărăciei și la dezvoltarea durabilă.
- (e) ca UE să participe activ în cadrul unor procese multilaterale în domeniul mediului, inclusiv CCONUSC, Convenția privind diversitatea biologică și convențiile legate de substanțele chimice, precum și în cadrul altor foruri relevante, cum sunt Organizația Aviației Civile Internaționale și Organizația Maritimă Internațională, într-un mod mai coerent, mai proactiv și mai eficace, pentru a garanta că angajamentele pentru 2020 sunt îndeplinite la nivelul UE și la nivel mondial și pentru a conveni asupra acțiunilor care vor trebui luate la nivel internațional după 2020;
- (f) să fie ratificate toate principalele acorduri multilaterale de mediu cu mult înainte de 2020;
- (g) să se evalueze impactul asupra mediului, într-un context global, atât al consumului și producției, cât și al produselor de bază nealimentare din UE, precum și posibilele reacții aferente.

MONITORIZAREA PROGRESSELOR

- 101. Comisia va garanta că implementarea programului este monitorizată în contextul procesului normal de monitorizare din cadrul strategiei Europa 2020. O evaluare a programului va fi efectuată înainte de 2020, în special pe baza raportului AEM privind starea mediului.
- 102. Printre indicatorii utilizați pentru monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor prioritare se numără cei folosiți de AEM pentru a monitoriza starea mediului și cei utilizați pentru monitorizarea implementării obiectivelor existente și a legislației în vigoare în domeniul mediului și al schimbărilor climatice,

inclusiv obiective climatice și energetice, obiective privind biodiversitatea și etape în utilizarea eficientă a resurselor. În cooperare cu părțile interesate, în contextul Foii de parcurs pentru o Europă eficientă din punct de vedere energetic, vor fi elaborați indicatori suplimentari pentru a măsura progresul global în direcția unei economii și a unei societăți europene eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, precum și a contribuției acestora la bunăstare și la prosperitate.